

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Koreŋ enjenjeni ni Ere ye ti mādəmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Koreŋ enjenjeni ni

Maslaŋa ya ti àbèki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaŋ a : àbèki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 16.21). Àbèki ti ka sarta ya ti naŋ e Efez, awayay akoru a Koreŋ gwar e Meseduwèŋ ni (16.5-9 ; Tɔwi 20.1-3).

Maslaŋa ya àhi ma ge Melefit ana ndam Koreŋ enji ni ti Pol (Tɔwi 18.1-17) : àsèra ndam Koreŋ a lala. Koreŋ ti kèsa gèdàkani ka had Eseyi (Gres) ; gosku gèdàkani àbu eslini, ndam ga cakala gèrgèri kay tɔbu takoru a gosku ni vu eslini ; ndam ga kèsa nani ti tagray mesuwèhvu dal-dal daya. Wakita hini ti wakita ya Pol àbikioru ana ndam Koreŋ ya madi ahàr a Wakita ge Melefit bu enjenjeni ni, ay ka sarta ya ti àbèki wakita hini ni ti àbikioya wakita nahaŋ ana tay a àndava ; a wakita nani bu ni ti àhi ana tay tɔnjèhadkàbu akaba ndam magray mesuwèhvu ka ahar bèlaŋ ba (5.9). Ndam ga Yezu a Koreŋ day tɔbikioya wakita ana Pol ge mihindi-fiŋa ma ; a wakita hini bu ni ti Pol àhèŋgrifèŋ ana tay kà pakama gatay ni bèlaŋ àna bèlaŋ (7.1 ; 8.1 ; 12.1 ; 16.1).

Ndam ga Yezu ya a Koreŋ ni ti tèsèra zlam a ; tɔbu àna njèda gèrgèri kay ga Məsuf ge Melefit ya àvi ana tay ni (1.4-7). Ku tamal nahkay nèŋgu ni

majalay ahàr gatay ni ti majalay ahàr ga ndam ga duniya : tɛjalay ahàr akaɗa ga ndam ga Yezu ni di faɗ ndo (3.1-3). Nahkay a wakita hini bu ni ti Pol àlɛgi ana tay : àhi ana tay si tɛcivu, tɛmbrɛɗ majalay ahàr ga duniya ni kwa (3–4), tɛnjɛhadkabu akaba ndam mesɛwehvu ka ahar bɛlaɗ ba (5), tɛbɛhadki mirdim ke mis ndahaɗ e kidɛɗ gatay bu ba (6). Zlam nday nani ðek ti tɛwi ga ndam ya tɛsɛr Yezu lala do ni.

Pol àhɛɗgrifɛɗa kà pakama ga ndam Koren ya tihindifiɗa ni daya : àcahia zlam ana tay àki ka maday wal a (7), àcahia zlam ana tay àki ka aslu ga pɛra (8–10 : ndam Koren tɛɗɛm tamal mis àsɛra Yezu a ti esliki ka magray ere ye ti awayay ni ðek, ay Pol àɗɛm si mɛjɛnaki mis ndahaɗ day kwa). Àɗɛfikia divi sulumani ga mazlɛbay Melefit ana tay a (11), àhi ana tay si tɛgray tɛwi àna nɛɗa ya Mɛsuf Njɛlatani àvi ana tay ni akaɗa ge Melefit ya awayay ni kwa (12–14) ; ahar gɛɗakani si tɛwayavu kwa (13). Ndam Koren ndahaɗ tɛɗɛm mis atɛɗgaba e kisim ba do (15.12) ; nahkay Pol àcahia zlam ana tay àki ka pakama nana daya (15). Kɛlɛɗ gani Pol àhi ana tay ahɛmamam tɛjam siɗu ni (16).

Ma ga Pol ya àhi ana ndam Koren ni ajɛnaki ndam ga Yezu ðek ga mɛmbrɛɗ majalay ahàr ga duniya, ti tɛnjɛhad akaɗa ge Melefit ya awayay ni.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol Melefit àzala nu a ti nɛgi zal asak ga Yezu *Krist. Àzalay nu nahɛma ka mawayay gayan palam. Nɛbiki wakita hini ana kɛli ti nu gani. Mɛbiki ana kɛli ti leli ata wur ga mɛɗ geli Sostɛɗ.

² Məbikioru ana kəli, lekələm ndam ge Melefit ya *kacakalumvu a Korej ni. Kiguma ndam gayan njəlatana azuhva təwi ga Yezu Krist ya əgray na. Melefit əwayay ti kigum njəlata, əzalay kəli ti nahkay; əzala ndam ndahan ya təhəngalay Bay geli Yezu Krist na dek, nday ya a kəsa gərgərani bu ni daya. Yezu Krist ti nan Bay gatay dek, Bay geli dek daya. ³ Bəj geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist təgri sulum gatay ana kəli, təgray ti kənjəhadumkabu əna sulumani ti.

Zlam sulumani ya ti Yezu əvi ana ndam gayan a Korej ni

⁴ Nəgri səsi ana Bay Melefit goro a sarta bu dek azuhva kəli, adaba əgria zlam sulumana ana kəli a, kiguma ndam ga Yezu *Krist a. ⁵ Edefin lekələm kiguma akaba Yezu Krist a akada mis bəlan, nahkay ti Melefit əgria sulum gayan ana kəli a kay. Iy nihi ti kəsəruma jiri a, kəsəruma mədəm ma ge jiri a. ⁶ Nədəm nahkay nahəma, adaba ka ya ti məhi ma ge Krist ana kəli ni ti kəgəsumkabá ma gana lala a məbərurv gekəli ba. ⁷ Azuhva nani lekələm kəngətuma zlam sulumani ya ti Melefit agri ana ndam gayan na dek. Nahkay ka ya ti kəbum kəjəgum sarta ga manja ga Bay geli Yezu Krist a ni ti ere ya əhəcikivu ana kəli ni ti əbi. ⁸ Nan gani aməvi njədə ana kəli duk abivoru ana mandav ga duniya. Agray nahkay ti adaba awayay ti seriya əgəs kəli ka fat ya ti nan amanja ni ba. ⁹ Melefit əna ahər gayan əzalay kəli ti, ti kigum akaba wur gayan Yezu Krist akada mis bəlan. Yezu Krist ti nan Bay geli. Melefit ti ere ye ti ədəm agray ni ti agray edefin, ədəkia asak a do ferera.

Kìcirumvu e kidîŋ gekɔli bu ba

¹⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nahəŋgalay kɔli àna slimi ga Bay geli Yezu *Krist : kìcirumvu e kidîŋ gekɔli bu ba. Nawayay nahəma, ma gekɔli m̄arakaboru ka ahar bəlan. Cɔmvu ma, majalay ahàr gekɔli dɛk m̄igi bəlan. ¹¹ Bəza ga mmawa goro ni, nədəm nahkay ti adaba ndam ga ahay ga Kuluwe t̄ara t̄əhu ahkado lekɔlɔm kəbum kəlɔgumvu e kidîŋ gekɔli bu. ¹² Ere ye ti nawayay nəhiki ma ana kɔli ni ti nihi : maslanja nahan adəm nan ga Pol ; maslanja nahan adəm nan ga Apolos, maslanja nahan keti adəm nan ga Sifas * ; maslanja nahan ti ni adəm nan ge Krist ni. ¹³ Lekɔlɔm kədəmum nahkay ti Krist gani nan medeveni aw ? Bay ya *t̄adarfəŋ kà t̄əndal, àmət azuhva kɔli ni ti Pol aw ? Tək *t̄abaray kɔli ti àna slimi ga Pol aw ?

¹⁴ Nəgri s̄usi ana Melefit adaba maslanja ya ti nəbaray nan e kidîŋ gekɔli bu ni ti àbi, si Krispus nday ata Gayus. ¹⁵ Nahkay ti maslanja ya ti esliki m̄ədəmani nu nəbaray kɔli àna slimi goro ti àbi. ¹⁶ Edédîŋ àgəjzlkua ahàr a, nəbara Istefanas akaba ndam ga huɔ ahay gayan a daya. Ay tamal nəsərkiya lala ti nəbarakivu maslanja nahan keti ndo. ¹⁷ Krist àslər nu ti ga moru məbaray mis do. Àslər nu ti ga moru məhi *Ma M̄weni Sulumani ana mis sawan. Àslər nu ti ga məhi ma ni ana mis àna məsər zlam ge mis ni do. Nagray nahkay ti, ti məmət gayan ya ti àmətəfəŋ kà t̄əndal ni ti ègi zlam masakani ba.

Yezu adafaki məsər zlam ge Melefit

---

* **1:12** Sifas ti slimi ge Piyer.

18 Ga Yezu ya *tâdarfəŋ naŋ kà təndal àmət ni ti, tamal təhi ma gani ana mis ya təbu tijiji ni ti tazay ma gani ka zlam masakani. Ay leli ya ti Melefit naŋ àbu ahəŋgay leli ni ti, məsəra tədəm ma gani nani ti àna njəda ge Melefit. 19 Məsəra ma gani nani nahkay ti adaba Melefit àdəm a Wakita gayan bu ahkado :

« Enijijki məsər zlam ga ndam ya təsəra zlam a ni ka tay.

Anagray ti məsər zlam gatay ni mîgi zlam masakani.† »

20 Nihi Melefit àdəma ma na nahkay ti, ndam məsər zlam a duniya bu ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam ya təsəra zlapay a ka sarta hina ni ti məsər zlam gatay ni ènjua eley ? Melefit adafaki məsər zlam ge mis ga duniya ni, nani zlam masakani do waw ?

21 Nahkay ndam ga *duniya àna məsər zlam gatay ni tipia ere ye ti Melefit àgray àna məsər zlam gayan na, ay ti nday gani təsər naŋ ndo. Azuhva nani naŋ àbu agray təwi ti àna ma geli ya məhi ana mis ni. Mis ni ti ni tədəm ma nani ti ma ga muru. Ay ti Melefit awayay mahəŋgay ndam ya təfəki ahàr ka naŋ ni ti àna ma gani nani. 22 Ndam *Zude tawayay təgriaya zlam ge ejep ana tay a day kwa ti təgəskabu ma geli ni ti ma ge jiri. Ndam *Gres ti ni tawayay təhi ma ana tay àna məsər zlam akada gatay ni. 23 Leli zla nahəma, mədəm *Krist ti tâdarfəŋa naŋ kà təndal a. Ma geli nani ya məhi ana mis ni ti azumi bəruv ana ndam Zude : təhi ana leli « Kindivəm Melefit. » Mis ndahan ya ti nday ndam Zude do ni ti ni tədəm ma gani nani ma ga

---

† 1:19 Izayi 29.14.

muru. ²⁴ Ay ti nday ya ti Melefit àzala tay a ni, ku ndam Zude, ku ndam Gres nɔngu ni, tàsɛra Krist ti adɛfiki njɛda ge Melefit ana leli, adɛfiki mɛsɛr zlam ge Melefit ana leli daya. ²⁵ Mis ndahanɔ tɛdɛm ere ye ti Melefit àgray ni ti zlam ga muru ; ay tɔwi ge Melefit ya mis tɛdɛm zlam ga muru nahɛma, àtama mɛsɛr zlam ge mis a. Tɛdɛm ere ye ti Melefit àgray ni ti zlam ga ndam gedebi ; ay tɔwi ge Melefit ya mis tɛdɛm zlam ga ndam gedebi ni ti àtama njɛda ge mis a.

²⁶ Bɛza ga mmawa goro ni, lekɔlɔm ya Melefit àzalay kɔli ni, mɔnjumki : lekɔlɔm ndamam ? Kɛ eri ge mis ga duniya nahɛma, ndam mɛsɛr zlam tɛbi e kidiɔ gekɔli bu kay bi ; ndam ya njɛda àfɔɔ kà tay ni akaba ya ti mis tɛhɔngrioru ahàr ana tay a had ni tɛbi e kidiɔ gekɔli bu kay bi daya. ²⁷ Ay ti Melefit àdaba mis ya ndam ga duniya tɛdɛm nday ndam masakani na ga mɛbiki mimili ka ndam ya tɛdɛm tàsɛra zlam a ni. Nahkay day Melefit àdaba mis ya ndam ga duniya tɛdɛm njɛda àfɔɔ kà tay bi na ga mɛbiki mimili ka ndam ya njɛda àfɔɔ kà tay ni. ²⁸ Àdaba mis masakana ya mis tàmɔnjalɔɔ ana tay do na, mɛdɛmani nday ya ti tɛdɛm tɛsli araɔa ndo na, ge miɔiɔ ndam ya tɛdɛm nday gɛdákani na. ²⁹ Melefit àdaba nday nana nahkay, awayay ti ku maslaɔa bɛlaɔ èji zlabay kɛ meleher gayaɔ ba. ³⁰ Lekɔlɔm kigɔm bɛlaɔani akaba Yezu Krist ti Melefit àgray. Nahkay ti Bay ya ti acahi mɛsɛr zlam ge Melefit ana leli ni ti Yezu Krist ; naɔ àmbay leli ti miɔi ndam jireni kɛ eri ge Melefit, ti miɔi ndam gayaɔ daya. ³¹ Melefit àgray nahkay ti, awayay ti pakama ya a Wakita gayaɔ

bu ni mâgravu. Pakama gani nahkay hi : « Tamal maslaŋa awayay eji zlabay nahəma, mîji zlabay ti àna tɔwi ga Bay geli ya àgray ni.† »

2

Pol ahi ana mis Yezu àmɔfəŋ kà təndal

¹ Bəza ga mmawa goro ni, ka ya ti nòru afa gekɔli enjenjeni, nəhi ma *maŋgahani ge Melefit ana kɔli ni ti, nəhi ana kɔli àna ma zləzladani ndo ahkay do ni àna məsər zlam ga ndam ga *duniya ni ndo. ² Ka sarta gani nani nahəma, nàza njəda, nədəm ma ya ti anəzlapiki ana kɔli ni ti ma àki ka Yezu *Krist cilin, nəzlapay ma nahan do. Ma àki ka Yezu ya nədəm anəzlapaki ni ti gayan ya ti *tədarfəŋ kà təndal, àmɔt ni. ³ Ka goro ya nu eslini akaba kɔli ni ti njəda goro àbi, aŋgwaz awər nu, nəgəgər. ⁴ Ka ya ti nəhi ma ana kɔli akaba nəcahi zlam ana kɔli ni ti, nəhi ma ana kɔli àna məsər zlam ga ndam ga duniya ndo ; nəhi ana kɔli àna ma ga magosay mis ndo daya. Ay ti ma goro ya nəhi ana kɔli ni ti ma ge jiri, àdɛfiki ana kɔli ni ti *Məsuf ge Melefit. Məsuf gani nani ti nan əbu àna njəda dal-dal. ⁵ Lekɔlɔm kəfumki ahər ka Yezu ti adaba kɔpɔma ere ye ti Melefit àgray àna njəda gayan na àna eri gekɔli a. Ere gani nani ti məsər zlam ge mis ya təsər ni àgray do.

Melefit avi məsər zlam gayan ana mis

⁶ Ka ya ti leli məhi ma ana ndam ya təndəhva a ma ge Melefit ba ni ti, macahi ana tay ti məsər zlam, ay ti məsər zlam gani nani ti ga ndam ga *duniya ahkay do ni ga bəbay ga duniya hini do,

---

† 1:31 Zeremi 9.23.

adaba ndam ga duniya ni etijiji. ⁷ Məsər zlam ya ti leli macalfəŋ ni ti, nani məsər zlam ge Melefit. Zlam nani ti maŋgahani : Melefit aŋgahfəŋa kè mis a kwa ahaslana. Ka sarta ya Melefit àgraya duniya faŋ ndo nahəma, àjuhivu ana leli ga mahəŋgay leli àna naŋ, ti məhuriyu a məlaŋ masladani gayan ni vu. ⁸ Bəbay ga duniya ni təsər məsər zlam gani hini ndo. Tamal təsəra ti, akal *tədarfəŋ Bay geli kà təndal ndo. Ay Bay ya ti tədarfəŋ naŋ kà təndal ni ti naŋ gədakani, mis dek atazləbay naŋ. ⁹ Ay ti ere ye ti Melefit àgray ni ti àgray akada ya àbu məbəkiani a Wakita gayan bu ni :

« Melefit àjuhi zlam ana ndam ya təgəskabá ma gayan a, tawayay naŋ ni :
ere ye ti àjuhi ana tay ni ti eri èpi ndo, slimi èci ndo ;
ere gani nani àniviyu ana mis a məbəruf bu bi
daya.* »

¹⁰ Ay Melefit adafaki zlam gani nani ti àna njəda ga Məsuf gayan ; adəfiki ti ana leli. Məsuf gayan ni ti àsəra ba hud ga zlam a dek, ku ere ye ti àniviyu ana Melefit a məbəruf bu ni day àsəra. ¹¹ E kidin geli leli mis bu ni ti way àsəra ere ya àniviyu a məbəruf bu ana maslaŋa nahaŋ a ni way ? Si tigi naŋ naŋani àna ahər gayan kwa do ni, maslaŋa nahaŋ àbi asər bi. Melefit day nahkay : ere ye ti àniviyu a məbəruf bu ni maslaŋa àbi asər bi, si tigi Məsuf gayan gayanani kwa. ¹² Leli zla nahəma, Məsuf ya ti àniviyu ana leli ni ti nani məsuf ga ndam ga duniya do. Ay leli ti Məsuf ya àniviyu ana leli ni ti Melefit àvi ana leli. Àvi ana leli ti, awayay ti məsər sulum gayan ya àgri ana leli ni àna naŋ. ¹³ Ka ya ti

* 2:9 Izayi 64.3 ; 52.15.

leli mǎbu mǎhi ma gani ana mis nahǎma, mǎdǎm àna mǎsǎr zlam ga ndam ga duniya do, mǎdǎm ti àna njǎda ga *Mǎsuf ge Melefit ya avi ana leli ni. Nahkay ere ye ti leli macahi ana mis ni ti Mǎsuf ge Melefit adǎfiki ana leli, leli day macahi ana ndam ya ti Mǎsuf ge Melefit àniviyu ana tay a mǎbǎruv bu ni bilegeni.

¹⁴ Nahkay maslaᅇa ya ti Mǎsuf ge Melefit ni àniviyu a mǎbǎruv bu bi ni ti àgǎskabu pakama ga Mǎsuf ge Melefit ni do, amǎnjalaᅇa akada zlam masakani e eri gayaᅇ bu. Àsǎr do simiteni, adaba ere gani àsǎrvu nahkay koksah, maslaᅇa gani àsǎr ti si Mǎsuf ge Melefit àjǎnakia naᅇ a kwa. ¹⁵ Maslaᅇa ya Mǎsuf ge Melefit àniviyu a mǎbǎruv bu ni ti àsǎrkaba zlam a dek, ay naᅇ ti nday ya ti Mǎsuf ge Melefit àniviyu ana tay bi ni ti tǎsǎr majalay ahàr gayaᅇ do. ¹⁶ Nahkay àbu mǎbǎkiani a Wakita ge Melefit bu :

« Majalay ahàr ga Bay Melefit ti way àsǎra way ?
Way esliki mǎdǎfiki ma way ?† »

Ay leli ya Mǎsuf ge Melefit àniviyu ana leli ni ti mǎdǎgǎzl ahàr akada ge *Krist ya adǎgǎzl ni.

3

Ndam mǎgri tǎwi ana Melefit

¹ Bǎza ga mmawa goro ni, ka sarta ya ti nu nǎbu afa gekǎli ni ti nǎsliki mǎhi ma ana kǎli akada ya tǎhi ma ana ndam ya *Mǎsuf ge Melefit àniviyu ana tay ni ndo. Nǎhi ma ana kǎli ti akada ya tǎhi ana ndam ya ti tǎjalaki ahàr ka zlam ga duniya ni, adaba lekǎlum akada bǎza, kǎfumki ahàr ke *Krist

---

† 2:16 Izayi 40.13.

lala faŋ ndo. ² Ere ye ti nəcahi ana kuli ni ti kala nəvi duwa ana kuli, do ni ti nəvi ɗaf ana kuli ndo. Nəgray nahkay ti adaba ka sarta gani nani kisləmki məzumumani ndo. Nihi day kekileŋa tamal nəhia ma ana kuli a akada ya təhi ana ndam ya təfəkia ahàr ke Krist a lala ni ti kisləmki do. ³ Adaba nihi kekileŋa day lekulum kəbum kajalumki ahàr ka zlam ga duniya. Lekulum kəbum kəgrum solu, kəbum kələgumvu. Kəbum kəgrum nahkay ti kekileŋa lekulum akada ga ndam ga *duniya ni do aw ? Iy eɗeɗiŋ lekulum ti kəbum akada gatay ni. ⁴ Maslaŋa nahaŋ e kiɗiŋ gekuli bu adəm « Nu ga Pol, » maslaŋa nahaŋ ti ni « Nu ga Apolos. » Lekulum kəbum kəgrum nahkay ti, lekulum akada ga ndam ga duniya ni eɗeɗiŋ do aw ?

⁵ Apolos ti naŋ way ? Nu Pol day nu way ? Leli cəeni ti leli ndam məgri təwi ana Melefit cilin. Azuhva təwi geli ni ti kəfumki ahàr ka Yezu. Ku way way do geli àgray təwi ya ti Bay geli Yezu àhi mągray ni. ⁶ Magray təwi geli ti akada ge mis ya tagray təwi e dini bu ni : nu nəjav zlam, Apolos ti ni àcəhi yam. Ay ti àɗək zlam gani nani ti Melefit. ⁷ Nahkay maslaŋa ya ti ajav nday ata maslaŋa ya ti acəhi yam ni tislɪ araŋa do. Si Melefit naŋ bəlaŋ naŋ ya ti adək zlam tata ni kwa. ⁸ Maslaŋa ya ti ajav zlam nday ata maslaŋa ya acəhi yam ni nday bəlaŋani. Ku way way gatay do Melefit aməvi endif gayaŋ akada ge təwi gayaŋ ya àgray ni. ⁹ Leli ti magray təwi ge Melefit ka ahar bəlaŋ, lekulum ti ni kiguma akada lekulum vədaŋ ge Melefit ya təwəs na.

Lekulum kiguma akada lekulum ahay ge Melefit ya tələm ni daya. ¹⁰ Melefit àvu divi ka

mawayay gayan ga mənĵeki ke t̄wi afa gek̄ali ti, nu akada maslan̄a ya ti àsəra mələmaya ahay a, àsəra mafəkad̄ asak gana lala ni. Nu nàfəkada asak ga ahay a lala, mək maslan̄a nahan̄ àra àləmkiyu. Ahàr àdəm ndam ya tara tələmkiyu ni ti way way do gatay m̄abay slimi, m̄ləm ahay ni lala. ¹¹ Asak ga ahay ni ti mafəkad̄ani àndava, nani Yezu Krist ; maslan̄a èsliki mafəkad̄ nahan̄ va do. ¹² Mis ndahan̄ tələmkiyu gru ka asak ga ahay gani nani, mis ndahan̄ ara, mis ndahan̄ ti ni akur sulumani. Mis ndahan̄ keti nahəma, tələmkiyu biyem, mis ndahan̄ k̄azir, mis ndahan̄ ti ni fifin̄. ¹³ Ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a nahəma, way way do mis dek etipi t̄wi gayan̄ ya àgray ni. Adaba ka fat nani ti aku aməgəs t̄wi ga way ga way do dek : ndahan̄ aməzum, ndahan̄ ti ni aməzum do. Nahkay ti way way do mis dek etipi t̄wi gayan̄ ya àgray ni àbəlay tək àbəlay do aw. ¹⁴ Maslan̄a ya ti aku aməzum t̄wi gayan̄ do ni ti Melefit aməvi endif gayan̄. ¹⁵ Ay maslan̄a ya ti aku àzuma t̄wi gayan̄ a ni ti Melefit amahəŋgay nan̄ cilin̄, aməvi arəŋa do. Maslan̄a nani ti akada ge mis ya ti àtamaba a aku ba pircək-pircək ni.

¹⁶ N̄gay lek̄ulum ti kiḡuma ahay ge Melefit a, Məsuf gayan̄ nan̄ àniviyu ana k̄ali a məbəruv bu ni ti kəsəruf do waw ? ¹⁷ Tamal ti maslan̄a agudarkaba ahay ge Melefit a nahəma, Melefit day amagudar nan̄, adaba ahay ge Melefit ti n̄jələta. Ahay gayan̄ gani nani ti lek̄ulum.

¹⁸ Nahkay ti maslan̄a àgosay ahàr gayan̄ ba. Tamal maslan̄a e kid̄in̄ gek̄ali bu àhi ana ahàr nan̄ àsəra zlam akada ga ndam ga duniya na ti,

mâmbrəŋ məsər zlam gayaŋ nani, mânjəhad akada ga maslaŋa ya ti àsər araŋa do ni. Tamal àgra nahkay ti aməŋgət məsər zlam sulumani. ¹⁹ Nədəm nahkay ti adaba məsər zlam ga ndam ga duniya ya təsər ni ti ègia zlam masakana kè eri ge Melefit a. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Mis ya tagray wir-wir ni ti Melefit agəski tay akada ga kəmbazl ya agəs zlam ni.* » ²⁰ Àbu məbəkiani keti : « Melefit àsəra məsər zlam ga ndam məsər zlam ni ti zlam masakani.† » ²¹ Nahkay ti maslaŋa èji zlabay àna maslaŋa nahaŋ, àdəm nadəbay naŋ ba. Sərumki zlam ni dek ti gekəli sawaŋ. ²² Nu Pol, Apolos akaba Piyer ti leli gekəli. Duniya, sifa, kisim, zlam ya agravu nihi ni akaba zlam ya amagravu ni dek day gekəli. ²³ Lekələm nahəma ge Krist, Krist ti ni ge Melefit.

4

Kijəm zlabay ba

¹ Nawayay ti mis təsər, leli ndam *asak ge *Krist ti leli ndam məgri təwi. Melefit àfiva zlam ana leli a ahar va : ahaslani zlam nani maŋgahani, ay nihi ti awayay ti leli mədəfikiki ana mis. ² Kəsəruma, maslaŋa ya ti təfiva zlam a ahar va ti mągray təwi àna naŋ nahəma, si ahàr àdəm maslaŋa gani nani mis jireni kwa. ³ Ka majalay ahàr goro nahəma, ma ya ti lekələm kazlapumku ni àhəlu ahàr kay do. Ku mis ndahaŋ tagrafua seriya nəŋgu ni, àhəlu ahàr kay do. Ku nu nuani àna ahàr goro day nàgrafəŋa seriya ka ahàr goro a do. ⁴ Nu nuani

* **3:19** Məŋjay Zəwop 5.13. † **3:20** Limis 94.11.

nèsəra àna ahàr goro a nàgudar zlam ndo. Ay akaba nani ðek ngay nu jireni ti nàðəm nahkay ndo daya. Bay ya ti agrafua seriya ni ti si Bay geli àna ahàr gayan gayanani kwa. ⁵ Adaba nani zla nahəma, kəgrumfəŋa seriya kè mis a ba. Besəma, jəgum vad ge Melefit ya àfəkad ni. A vad gani nani ti Bay geli aŋga, naŋ ti amaŋgazlaya zlam ge mis ya a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu na, zlam ge mis ya təjalay a ahàr gatay bu ni day amaŋgazlaya. Ka sarta gani nani ti ku way way do Melefit amazəbay naŋ àki ke təwi ya àgray ni.

⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nàðəmki ma ka ahàr goro akaba ka Apolos akada ma *gozogul ti ga məjənaki kəli. Nawayay ti kəsərumaba zlam a huð gani ba : ahàr àðəm kəðəbum divi sulumani ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni akada geli ya madəbay ni ; kəgrumkivu zlam ndahaŋ ya təbi məbəkiani bi ni ba. Nahkay zla nahəma, kijəmki zlabay ke mis ndahaŋ ba ; kəmənjumləŋ ana mis ndahaŋ akada təsər araŋa do ba daya. ⁷ Way àhuk ahkado nak kàtam mis ndahaŋ ni way ? Zlam ya ti àfuk ni ti, àvuk ti Melefit do waw ? Kəsəra tamal ti Melefit àvuk nahəma, kiji zlabay àna naŋ akada nak nakani kəŋgət àna njəda gayak ti kamam ?

⁸ Ay nihi zla ti lekələm kəðəmum ahkado kərəhuma, lekələm kəbum àna elimeni, lekələm kəzumuma bay a, leli ti bəbay do. Kəzumuma bay na ededīŋa ti akal àbəlay. Nahkay akal leli day məzum bay ni akaba kəli ka ahar bəlaŋ. ⁹ Leli ti ndam asak ga Yezu Krist, ay ti nəjalay a ahàr goro bu nahəma akada Melefit àbəhad leli kələŋ ge mis ndahaŋ ni ðek. Leli ti mīgia akada ndam ya ti seriya àgəsa tay a mək takoru tabazl tay kè

meleher ge mis ni. Mìgia akada leli zlam ga sewiya kè eri ge mis ga *duniya akaba kè eri ga *məslər ge Melefit a. ¹⁰ Leli məbu məhi ma ge Krist ana mis ti seteni àcəliva ana leli a ahər va zla do aw ? Lekəli ti ni kəsəruma zlam a adaba lekəli ka ahar bəlan akaba Krist aw ! Leli ti ndam gedebeni, lekəli ti ni njəda gekəli àbu zla do aw ? Leli ti tamənjələn ana leli akada zlam masakani, ay lekəli zla nahəma təhəngrioru ahər ana hađ ana kəli. Nahkay zla do aw ? ¹¹ Nihi kekileŋa ləwir àbu awər leli, yam àbu akad leli, azana àki ke leli ka vu bi, mis təbu təzləb leli, masawaday satat, ahay geli àbi, ¹² mǎgra təwi a dal-dal day kwa ti məzumi zlam ana huđ geli. Ka ya ti mis təbu tindivi leli ni ti leli mahəngalay Melefit ti mǎgri sulum gayan ana tay. Ka ya ti təbu təgri daliya ana leli ni ti leli mebesey. ¹³ Ka ya ti mis tagudari ma ana leli ni ti leli məngwiviyu ana tay. Ke eri ge mis ga duniya nahəma, leli mǎgia akada zlam ya taboru ke jigəri na. Nihi kekileŋa təhi ana ahər leli mǎgia zlam masakana a duniya ba dek.

¹⁴ Nəbiki zlam nday hini ana kəli ti ga məbəki mimili ke kəli do. Ay nəbiki ana kəli ti, nawayay nəcahi zlam ana kəli, adaba kīguma bəza goro ya nawayay na palam. ¹⁵ Ku tamal mis ndahaŋ ehimeya təbu təcahi zlam ana kəli àki ke Krist nəŋgu ni, bəŋ gekəli ti bəlan həya. Bəŋ gekəli ti nu gani. Kīguma bəza goro a adaba àhi *Ma Məweni Sulumani ga Yezu Krist ana kəli enjenjeni mək kəfumki ahər ka naŋ ti nu. ¹⁶ Nihi ègia nu bəŋ gekəli a nahəma, grum zlam hwək-hwəka akada goro ya nagray ni. ¹⁷ Nawayay ti kəgrum nahkay. Nahkay ti nəsləroya Timote a, àdoru afa gekəli.

Naŋ ti ègia wur goro a, nawayay naŋ, aɗabay divi ga Bay geli ge jiri ge jireni. Eminjɛa nahɛma, amɛziaba azay slimɛ ana kɛli àki ka manjɛhad goro akaba Yezu Krist na. Amacahi zlam ana kɛli akada goro ya nàbu nɛcahi ana ndam ga Yezu ya *tɛcakalavu ku eley eley do ni, ti manjɛhad gatay mɛnja akada goro na.

¹⁸ Mis ndahan e kidɛŋ gekɛli bu tɛbu tiji zlabay, aɗaba tɛhi ana ahàr nu anaŋgoru afa gekɛli va do.

¹⁹ Ay tigi ti Melefit àvua divi gana ti nàbu nakoru afa gekɛli wudak. Eninjɛa nahɛma, enipi zlam ga ndam zlabay nday nani ya tagray ni. Nahkay anɛsɛr nday tɛdɛm ma masakani cilɛŋ tɛk day ti tàgray tɛwi àna njɛda ge Melefit aw ? ²⁰ Nɛdɛm nahɛma *Mɛgur ge Melefit ti mam ? Ndam ya ti tɛbu a Mɛgur ge Melefit ni bu ni ti tɛzlapay ma masakani do : tagray tɛwi àna njɛda ge Melefit.

²¹ Nihi ti dɛmukiba ere ye ti lekɛlɛm kawayum na. Ka ya ti anaŋgoru afa gekɛli ni ti nàza malawad a ahar va ga matraɓ kɛli àna naŋ a waw ? Tɛk day ti kawayum ti nàwayay kɛli, nàru àna mɛbɛruv bɛlan aw ?

5

Zlam ya ti abɛki mimili ke mis ni

¹ Nihi nìcia mis tɛbu tɛdɛm ahkado mis ndahan e kidɛŋ gekɛli bu tɛbu tagudar zlam, tagray zlam mɛwɛslani ya ti ku ndam ya tɛfɛki ahàr ke Melefit do tekeɗi tàgray do ni. Tɛhu maslanja gekɛli nahan àbu andɛhadfɛŋ kà wal ga bɛjani. ² Lekɛlɛm zla ti kàbum kijum zlabay, giri-giri ti amal kitɛwum sawan. Maslanja ya ti àgray ere mɛwɛslani nani

ni ti kègarumaba nan e kidin gekuli ba do ni ti kamam ? ³ Nu ti ku nu nàbi akaba kuli eslini bi nən̄gu ni, nəbu nədəgəzlkioru ahàr ke kuli dal-dal. Maslan̄a ya ti àgudar zlam ni ti nèkelkaba seriya gayan̄ a àndava sək akada nu nəbu akaba kuli eslini. ⁴ Nàgray seriya gani hini ti àna slimi ga Bay geli Yezu. Lekulam̄ day cakalumvu ; eslini majalay ahàr goro amələbu akaba kuli, njəda ga Bay geli Yezu day amələbu akaba kuli. ⁵ Akacakalumva ti vumi maslan̄a gani nani a ahar vu ana *Seteni ti mægri daliya hayan̄. Nahkay ti maslan̄a gani aməbrəñ majalay ahàr magədavani ni, mək Mel-efit amahən̄gay sifa gayan̄ ni ka fat ya ti Bay geli amagrafəña seriya kè mis a ni.

⁶ Kijum̄ zlabay ti kamam ? Àbəlay do timey ! *Miwisin̄ gəzit təbəkiviya ka humbu ga makala masəfarana, ewisin̄aba zlam na dek ti kəsərum do aw ? ⁷ Ahàr àdəm si kəzumaba miwisin̄ gani nana e kidin̄ gekuli ba kwa. Tamal kəgruma nahkay ti kigum̄ *njəlatani akada ga humbu ga makala masəfarani ya təbəkiviyu miwisin̄ ndo ni. Ay nəsəra kīguma njəlatana akada ga humbu nana eded̄inəna, adaba *Krist àmət azuhva leli. Krist ti nan̄ Wur təmbak ya ti tisl̄i ana leli a wuməri ga *Pak bu ni. ⁸ Nihi nahəma məgrum wuməri ga Pak geli ! Ay məbrəñum̄ zlam magudarani akaba cuday ya məgrabiya ni dek, məbumkiviyu miwisin̄ nani va ba. Mədəbum̄ divi ge Melefit àna məbəruv bəlan̄ akaba àna jiri sawan̄.

⁹ A wakita nahan̄ ya nəbiki ana kuli ni bu ni ti nəhi ana kuli ahkado kənjəhadum̄kabu akaba ndam magray mesəwehvu ka ahar bəlan̄ ba.

¹⁰ Nəhi ana kəli nahkay ti nədəmki ma ti ka ndam ga *duniya ya ti tagray mesəwehvu ni do. Nday ya ti eri gatay àki ka zlam ge mis ni, nday ya ti tigi akal ni, nday ya ti tagray pəra ni day nədəmki ma ka tay ndo. Tamal mis àwayay manjəhadani akaba tay do nahəma, si maslaŋa gani asləkaba a duniya ba.

¹¹ Ere ye ti nədəm ni ti nədəmki ti ka ndam məfəki ahər ke Krist ni. Tamal mis àdəm ahkado naŋ mis ga Yezu mək agray mesəwehvu, bi eri gayan əki ka zlam ge mis, bi agray pəra, bi asivù ana mis, bi avi vu gayan ana zum, ahkay do ni bi egi akal nahəma, ku məzum zlam akaba naŋ ka ahar bəlan kəzumum ba.

¹² Maslaŋa ya ti agrafəŋa seriya kà ndam ya kəbumi akaba tay bi ni ti nu do. Lekələm day grumfəŋa seriya kà ndam ya kəbum akaba tay ka ahar bəlan na ciliŋ. ¹³ Nday ya ti kəbumi akaba tay bi ni ti Melefit amagrafəŋa seriya kà tay a. Àbu məbəkiani a Wakita gayan bu : « Garumaba mis cudayana e kiđiŋ gekəli ba.* »

6

Ndam ga Yezu tàbəhadki mirdim ka bəza ga mən gatay ba

¹ Nədəm nahəma, mis tàləgava ata wur ga mənana mək akoru abəhadkibiyu mirdim afa ga ndam ya tàdəbay *Krist do ni ti àbəlay aw ? Giri-giri ti akoru àna ma gani ti afa ndam ge Melefit sawan do waw ? ² Nğay ndam ge Melefit atagrafəŋa seriya kà ndam ga *duniya na dək ti kəsərum do waw ? Tamal akəgrumfəŋa seriya

---

* 5:13 Mimbiki 17.7.

kà ndam ga duniya dek ti, kègrum seriya ga zlam nday hini ciḅ-ciḅeni ni koksah ti kamam ?
³ N̄gay *məslər ge Melefit tekeḁi leli amagrafəṅa seriya kà tay a ti kəsərūm do aw ? Iy zla aw kəsərūma nahkay ti, misliki magray seriya ga zlam ga duniya do ni ti kamam ?⁴ Nəḁəm nahkay ti adaba tamal ti mis tələgava ata wur ga mən̄jana e kidīṅ gatay ba ti, kəcuhwumoru àna ma gani afa ga ndam ga dala ti àḅəlay aw ? Ka ya ti ndam ga Yezu təcakalavu nahəma, ndam nday nani ti lamba gatay àbi akaba tay bi.⁵ Nəḁəm nahəma, kəgrum nahkay ti mimili do aw ? Bay məsər zlam bəlan̄ ti àbi e kidīṅ gekəli bu ga mekelikaba seriya gana ana bəza ga mən̄jana àbi ededīṅ aw wahay ?⁶ Ku tamal àbi nən̄gu ni, mis abəhad̄ki mirdim ka wur ga mən̄jani ti àḅəlay do. Ay lekələm ti kabəhad̄umki mirdim ka bəza ga mən̄j gekəli afa ga ndam ya təfəki ah̄ar ke Krist do ni ti ahəmamam !

⁷ Nəḁəm nahəma, ku tamal kabəhad̄umki mirdim ka ndam gekəli nən̄gu ni kijəm̄kia ke divi ge Melefit a àndava. Lekələm ti tamal maslan̄a nahan̄ àgudaria zlam ana kəli a nahəma, hojo besəmia. Tamal àzafəṅa zlam kè kəli àna akal a nahəma, hojo besəmia daya.⁸ Ay lekələm ti kèbesəm do. Kagudarumi zlam ana mis ndahan̄, kigəm̄fiṅa akal kà tay a sawan̄ ; tata nday gani bəza ga mən̄j gekəli keti ni !⁹ N̄gay ndam ya ti tagudar zlam ni atəhuriyu a *Məgur ge Melefit vu do ni ti kəsərūm do aw ? Kəgosum ah̄ar gekəli ba, sərūm : ndam magray hala, ndam ga pəra, ndam mesəwehvu, ndam ya ti təhəlvu ata zal ata zal ti tandəhad̄kabu ni,¹⁰ ndam akal, ndam ya zlam ge mis egi eri ana tay ni, ndam ya ti təvi vu gatay

ana zum ni, ndam mbaɗambaɗa akaba ndam ya ti t̄ah̄elf̄əŋa zlam k̄e mis a ga nj̄əɗa ni, nday nani ɗek ti at̄əhuriyu a M̄əgur ge Melefit vu do. ¹¹ Ahaslani mis ndahaŋ e kidiŋ gek̄uli bu day t̄agrabiya nahkay. Ay nihi nah̄əma, Melefit geli àbara k̄uli àna nj̄əɗa ga M̄əsuf gayaŋ a, nahkay ti k̄iḡuma nj̄əlatana, k̄iḡuma ndam jirena daya. Zlam gani nani ɗek ti àgray àna slimi ga Bay geli Yezu Krist.

K̄əgrum mes̄wehvu ba

¹² Mis ndahaŋ e kidiŋ gek̄uli bu t̄əhi àna ah̄ar ahkado ndam ge *Krist ti t̄əvia divi ana tay ga magray zlam a ɗek. T̄əvia divi ana tay ga magray zlam a ɗek eɗeɗiŋ, ay ti zlam ɗek àgri sulumani ana mis do. Nu day n̄əhi ana ah̄ar nahkay : t̄əvua divi ga magray zlam a ɗek, ay ti nigi evidi ga zlam nday nani ti n̄əwayay do. ¹³ Nahkay day k̄əɗəmum Melefit àgriaya zlam məzumani ana huɗ a, huɗ ti ni ga məzumiyu zlam. Iy nahkay eɗeɗiŋ, ay ti Melefit emijiŋ huɗ ata zlam məzumani ni cec̄əni. Vu geli ti Melefit àgria ana leli a ti m̄əgray mes̄wehvu àna naŋ do. Àgria ana leli a ti awayay ti m̄əgri t̄əwi ana Bay geli àna naŋ sawaŋ. Bay geli ti ni afi ah̄ar ana vu geli. ¹⁴ Bay geli àm̄əta ti Melefit àh̄əŋgaraba naŋ e kisim ba, àvia sifa məwena : leli day amara mah̄əŋgaraba leli a am̄əvi sifa məweni ana leli àna nj̄əɗa gayaŋ.

¹⁵ Ngay leli ɗek ka ahar b̄əlaŋ m̄iḡia vu ge Krist a, nahkay lek̄ulum day palahar ga vu gayaŋ ti k̄əs̄ərum do aw ? Nahkay ti nazay palahar ga vu ge Krist ti egi vu b̄əlaŋ akaba vu ga wal hala ti ah̄əmamam ? Àgravu do simiteni ! ¹⁶ Mis tamal ti tand̄əhad̄kabu ata wal hala ti, vu gatay c̄əni egi

vu ge mis bilin ti kəsərum do aw ? Adəba Melefit àdəm a Wakita gayan bu : « Nday cəeni ti vu gatay emigi bəlan.* »¹⁷ Ay ti maslanja ya ti tanjəhadkabu ata Bay geli ni ti ègia Məsuf ga Yezu àniviyu, majalay ahàr gatay dek bəlanani.

¹⁸ Cuhwumfəna kà ndam mesəwehva. Zlam magudarani ndahan ya ti mis tagray ni dek ti tìjifin kà vu gatay do. Ay maslanja ya agray mesəwehvu ni ti agudar ahàr gayan gayanani.¹⁹ Vu gekəli ni ti ègia ahay njəlatani ge Melefit a, *Məsuf Njəlatani anjəhadviyu ti kəsərum do aw ? Məsuf Njəlatani nani ti Melefit àvi ana kəli, nan əvu a məbəruv gekəli bu. Vu gekəli ti ge Melefit, do ni ti gekəli gekəleni do.²⁰ Melefit àpəla zlam gəđakana ga mambay kəli àna nan a. Nahkay ere ye ti kəgrum àna vu gekəli ni dek ti zləbum Melefit àna nan.

7

Məhəlvani ata zal ata wal

¹ Nihi nahəma nəngəkia àki ka ma ya kəbumukibiyu a wakita gekəli bu na. Ka nu ti zal àday wal do simiteni ti àbəlay.² Ay ku tamal nahkay nəngu ni, bi maslanja amagraj mesəwehvu ti hojo zal mādaj wal gayan, wal day mādaj zal gayan.³ Nahkay ahàr àdəm zal àmbati aləj ana wal gani ba, wal day àmbati aləj ana zal gani ba.⁴ Adəba mam, wal ti vu gayan ti gayan gayanani do : ga zal gani sawan. Zal day nahkay ; vu gayan ti gayan gayanani do : ga wal gani sawan.⁵ Nahəma, wal èkeli vu gayan ana zal gayan ba, zal day èkeli vu gayan ana wal gayan ba. Si bi tìciva e kidin

* **6:16** Mənjəkiani 2.24.

gatay ba, tɔpəsaba ga sarta bal ga mahəŋgalay Melefit a. Ay zla nahəma kəpəsumaba kay ba, do ni ti *Seteni aməŋgət divi ga magosay kuli, adaba bi ekisləmki məpəsumabana ga sarta kay koksah ti ni.

⁶ Ngay grum nahkay ti nəhi ana kuli ga njəda do. Nədəm tamal kəgrum nahkay ti àbəlay sawaŋ. ⁷ Ka nu ti nawayay ti mis dek tanjəhad akada goro ni, taday wál ba. Ay ti Melefit avia njəda ana mis a gərgəri. Maslaŋa nahaŋ Melefit avi njəda ga maday wal ahkay do ni ga maday zal, ana maslaŋa nahaŋ ti ni avi njəda ga manjəhadani naŋ bəlaŋ.

⁸ Nihi nahəma nəhi ma ana wál madakway akaba ndam ya wál təfəŋ kà tay bi ni. Nəhi ana tay nahəma, tamal tanjəhad ka ahàr gatay akada goro ni ti àbəlay. ⁹ Ay ti maslaŋa ya ti èsliki mebeseni do ni ti maday wal, wal ti ni maday zal. Hojo kəhəlumvu zlam gekuli, ere gani arəh ga wal ahkay do ni ga zal amakad kuli ti ni.

¹⁰ Nihi ti nəhi ma ana ndam ya təhəlva ni. Ma hini ya nədəm ni ti ma goro do, ma ga Bay geli. Adəm ahkado : Wal tèdevu ata zal gayaŋ ba.

¹¹ Ay tamal ti tèdeva nəŋgu ni, mənəhadə nahkay, aday zal ba. Tamal èbesey manjəhadani koksah nahəma, tənəgalabu ata zal gayaŋ. Zal day àgaray wal gayaŋ ba.

¹² Nihi ti nəhi ma ana lekulum ndahaŋ ni. Nədəm ma hini ti nu, do ni ti Bay geli Yezu do. Nədəm nahəma : Tamal maslaŋa àfəkia ahàr ka Yezu a, wal gayaŋ ni àfəki ahàr ka Yezu ndo mək wal ni awayay manjəhadani ata naŋ ti, àgaray naŋ ba.

¹³ Wal day nahkay, tamal àfəkia ahàr ka Yezu a, zal

gayan ni àfəki ahàr ka Yezu ndo mək zal ni awayay manjəhadani ata nan ti, àsləka ba. ¹⁴ Nəđəm nahkay ti adaba zal ya àfəki ahàr ka Yezu ndo ni ti nan mis ge Melefit azuhva wal gayan ya àfəkia ahàr ka Yezu a ni. Nahkay day wal ya àfəki ahàr ka Yezu ndo ni ti nan mis ge Melefit azuhva zal gayan ya àfəkia ahàr ka Yezu a ni. Ègia nahkay ti bəza gatay ni Melefit adaba tay a, tìgia ndam gayan a. Tamal nahkay do ni ti bəza gatay ni tìgi ndam ge Melefit ndo. ¹⁵ Ay tamal maslanja ya ti àfəki ahàr ka Yezu ndo ni awayay medeveni ata wal gayan ahkay do ni ata zal gayan nahəma, tēdevu. Nan ya ti àfəkia ahàr ka Yezu a tāmbrəŋ nan ni ti ku zal, ku wal nəŋgu ni təfəki ŋgasa ga manjəhadkabani akaba maslanja nahan ni do. Adaba Melefit àzalay kəli ti, awayay kənjəhadum àna sulumani. ¹⁶ Nəđəm nahəma, nak wal ya ti kəfəkia ahàr ka Yezu a ni ti bi Melefit amahəŋgay zal gayak azuhva nak ti kəsəra waw ? Nak zal ya ti kəfəkia ahàr ka Yezu a ni ti bi Melefit amahəŋgay wal gayak azuhva nak ti kəsəra waw ?

Ku way way do mənjarahad akada gayan ya Melefit àzalay nan ni

¹⁷ Giri-giri nahəma, ahàr àđəm ku way way do manjəhad gayan mənja akada ga Bay geli Yezu ya àvi ka sarta ya Melefit àzalay nan ni. Ere ya nəhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsə gərgərani bu ni ti nahkay. ¹⁸ Tamal bi maslanja Melefit àzalay nan kəđi gayan *mekeleni ti mənjarahad nahkay, àhəŋgarkiyu ba. Tamal bi maslanja Melefit àzalay nan kəđi gayan mekeleni do ni ti mənjarahad nahkay, èkeley ba. ¹⁹ Mekeley kəđi ahkay do

ni mekeley kədi do ni ti àzaya arañja do. Zlam maβəlani ti magray ere ye ti Melefit àdəm ndam gayañ tâgray ni ciliñ. ²⁰ Ahàr àdəm nahəma, ku way way do mânjəhad akada gayañ ya Melefit àzalay nañ ni. ²¹ Tamal bi nak evidi ka sarta ya Melefit àzalay kur ni ti àhəluk ahàr ba. Ay ti bi kəngəta divi ga mambay ahàr gayak a ti mbay. ²² Nədəm nahkay ti adaba maslaña ya ti nañ evidi mək Bay geli àzala nañ a nahəma, nañ akada evidi va do, adaba ègia mis ga Bay geli a. Nahkay day, maslaña ya ti nañ evidi do mək *Krist àzala nañ a nahəma, ègia evidi ge Krist a. ²³ Lekələm dek Melefit àmba kəli àna zlam gədakana. Nahkay ti kədəbum mis akada lekələm evidi gatay va ba. ²⁴ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi ana kəli nahəma, ahàr àdəm ku way way do mânjəhad kè eri ge Melefit akada gayañ ya ti Melefit àzalay nañ ni. Tənjəhad nday ata Melefit ti nahkay.

Wəwal ya təsər zawal day-day do ni

²⁵ Nihi ti nəzlapaki ka ma ga wəwal ya təsər zawal do ni. Ma ya anədəm ni ti Bay geli àhu ndo, nani majalay ahàr goro goroani. Ay nu ti, Bay geli àgrua sulum gayañ a, nahkay mis tisliki məgəskabu ma goro ya nədəm ni.

²⁶ Ka majalay ahàr goro nahəma, hojo ku way way do mânjəhad akada gayañ ya anjəhad ni. Nədəm nahkay ti azuhva daliya ge mis ya təcakay ka sarta hini ni. ²⁷ Tamal nak kəbu àna wal gayak nahəma, kidəmvu ba. Tamal nak wal gayak àbi ti ni, kəday wal ba. ²⁸ Ay tamal kaday wal nahəma, zlam magudarani do. Nahkay day tamal wal ya àsər zal day-day do ni akoru ka zal day, zlam

magudarani do. Ay ti sərunki lala, wəwal akaba zawal gatay atəcakay daliya dal-dal a duniya bu. Nəhi ana kəli kədum wál ba akaba kədəgum ka zawal ba ti, adaba nawayay ti kəcakum daliya nani ba.

²⁹ Bəza ga mmawa goro ni, ere ye ti nədəm ni ti nədəm adaba sarta əbiyu kay va bi. Kwa nihi, maslaᅇa ya ti wal gayan əbu ni ti mājalay ahàr akada ga maslaᅇa ya wal gayan əbi ajalay ahàr ni.

³⁰ Maslaᅇa ya ti etəwi ni ti mājəhad akada naᅇa əbi etəwi bi. Maslaᅇa ya ti amərvu ni ti mājəhad akada naᅇa əbi amərvu bi. Maslaᅇa ya ti asəkum zlam ni ti mājəhad akada naᅇa əbi asəkum zlam bi.

³¹ Maslaᅇa ya ti agray təwi àna zlam ga duniya ni day mājəhad akada naᅇa əbi agray təwi àna zlam ga duniya bi. Nədəm nahkay ti adaba manjəhad ga duniya hini ara andav wudak.

³² Nawayay ti araᅇa əhəli ahàr ana kəli ba simiteni. Maslaᅇa ya ti wal gayan əbi ni ti ajalaki ahàr ke təwi ga Bay geli Yezu ciliᅇ. Awayay agray zlam ya ti àbəlafəᅇ kà Bay geli Yezu ni. ³³ Ay maslaᅇa ya ti wal gayan əbu ni ti ajalaki ahàr ka zlam ga duniya. Awayay agray zlam ya ti àbəlafəᅇ kà wal gayan ni. ³⁴ Majalay ahàr gayan cə cə, adaba awayay ti ere ye ti agray ni mājəhad kà wal gayan awayay ti mājəhad kà Bay geli daya. Nahkay day, wəwal ya ti təbi ka zawal bi ni akaba bəza dahalay ni təjalaki ahàr ke təwi ga Bay geli ciliᅇ. Tawayay ti vu gatay akaba majalay ahàr gatay dek mājəhad ga Bay geli. Ay wəwal ya ti təbu ka zawal ni ti təjalaki ahàr ka zlam ga duniya. Tawayay tagray zlam ya ti àbəlafəᅇ kà zawal gatay ni.

³⁵ Ma goro hini ya nàhi ana kùli ni ti ga mājənakɪ kùli, do ni ti ga macafəŋa kùli ga magray ere ye ti lekulum kawayum na do. Ay ti nawayay ti kəgrum zlam àna divi gani, nawayay ti kədəbum Bay geli àna huɗbəlan, ti kàjalum ahàr cɛ cɛ ba.

³⁶ Nihi nahəma, bi wur dagwa nahanə naŋ àbu àna məva gayanə, nday təbu nahkay, təhəlvu faŋ ndo. Mək wur dagwa ni adəm : « Tamal nəzay naŋ ndo ni ti àbəlay do, adaba məbərɪv goro àdəvia a naŋ va, nahkay nawayay ti məhəlvu. » Tamal naŋ àbu adəgəzl nahkay ti mājray akada ga məbərɪv gayanə awayay ni, mājzay naŋ : nani ti zlam magudarani do. * ³⁷ Ay bi wur dagwa ni àwayay mazay məva gayanə ni do, àsəra a məbərɪv gayanə ba, maslaŋa nahanə àcafəŋa naŋ a ndo, esliki manjəhadani nahkay ka ahàr gayanə tata nahəma, tamal àzay naŋ ndo ni ti àgra zlam məbəlana. ³⁸ Ma gani ti nahkay hi : Maslaŋa ya ti àza məva gayanə na ti àgra zlam sulumana. Ay maslaŋa ya ti àzay məva gayanə ni ndo ni ti àgra zlam sulumana àtama ga maslaŋa ya ti àzay na.

³⁹ Ay wal ya ti zal gayanə naŋ àbu àna sifa mba ni ti àday zal nahanə ba simiteni. Ay tamal zal gayanə ni àməta nahəma, esliki maday zal nahanə ya ahàr gayanə awayay ni tata. Ay zla ti aday ti zal ya ti naŋ àbu afəki ahàr ka Bay geli ni. ⁴⁰ A majalay ahàr goro bu ni ti tamal ànjəhada zlam gayanə a nahəma, azum gəda àtama ga wal ya àday zal nahanə

---

* **7:36** Mis ndahanə tədəm Pol àdəmki pakama hini ti ka wur dagwa nday ata məva gayanə do ; tədəm Pol àdəmki ti ka bəŋ ga wur nday ata wur gayanə dahalayani, bəŋ ga wur ni awayay adi zal.

na. Nèdém nahkay ti nu day *Məsuf ge Melefit nañ àbu akaba nu.

8

Aslu ga pəra

¹ Nihi ti nəzlapaki ka ma ga aslu ga pəra. Ma gekəli ya kəđəmum leli dek məsəra zlam a ni ti ma gekəli ni jiri ededī. Ay məsər zlam ti avi zlabay ana mis ; ere ye ti azoru mis kama ni ti mawayavani. ² Tamal mis àdém nañ àsəra zlam a ti, àsər zlam lala fañ ndo. ³ Ay tamal mis awayay Melefit nahəma, Melefit àsəra nañ gayañ a àndava.

⁴ Kəhumu ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni ti təvia divi ana tay a ga məzum aslu ga pəra aw ? Ma gekəli ya kəđəmum ni ti jiri : pəra ti zlam masakani ededī. Nahañ ni kəđəmum ahkado Melefit ti bəlañ, nahañ àbi : nani day jiri ededī. ⁵ Zlam təbu kay a hud melefit bu akaba ka had, mis tìpia ti təđəm zlam nday nani melefifit. Nahkay ti melefifit akaba bəbay təbu kay. ⁶ Ku tamal nahkay nəngu ni, geli ti Melefit nañ bəlañ, nañ Bəñ ga Yezu. Nañ ti àgraya zlam a dek. Leli day nañ àgraya leli a ti mīgi ndam gayañ. Nahkay Bay geli ti nañ bəlañ, nañ Yezu Krist. Zlam ge Melefit ya àgraya ni dek ti, àna nañ. Leli day məbum àna sifa ti azuhva nañ.

⁷ Ay ku tamal leli ndahañ ni məsəra zlam nday nana nəngu ni, mis ndahañ təbu e kidīñ geli bu təsər do. Nday nani ti ahaslani tàgrabiya pəra, aṅwaz gani àsləkiaba ana tay ndo kekileña. Nahkay tamal təcaka aslu ga pəra ti təđəm tàgudara, adaba nday gani təsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo. ⁸ Ere ye ti azoru leli afa ge Melefit ni ti

zlam məzumani do. Tamal məzum ti àjənaki leli ga moroni kama do. Tamal məzum do day àgulu do leli do.

⁹ Kəsəruma kisləmki məzum zlam dek. Ay ti bumvu slimi lala, do ni ti maslaña ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni emijikia ke divi a azuhva zlam gekəli ya kəzumum na. ¹⁰ Adaba tamal ti maslaña nani èpia kur a, nak ya ti kəsəra zlam a ni, nak kəbu kəzum zlam a ahay ga pəra bu nahəma, nañ ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni nañ day ara azay njəda gayan ga məzumani. ¹¹ Nahkay ti məsər zlam gayak ni ejin maslaña ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni. Maslaña nani ti wur ga mən geli, Krist àmət ti ga mahəngay nañ. ¹² Tamal kəgrum nahkay ti kagudarumi zlam ana bəza ga mən geli, kəvumi majalay ahər ana tay adaba təsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo. Kagudarumi zlam ana tay ti, kagudarumi zlam ana *Krist. ¹³ Nahkay ere ye ti nədəm ni ti nihi : tamal zlam məzumani goro ni ejinkia wur ga mən goro ke divi a nahəma, anahəpəd aslu day-day va do. Adaba mam, nawayay ti wur ga mən goro èjikia ke divi a ba.

9

Pol adəfiki manjəhad gayan ana mis

¹ Nu ti nəsəra nisliki magray ere ye ti nawayay ni dek. Ngay nìpia Bay geli Yezu àna eri goro a, nu zal asak gayan daya ti kəsərūm do aw ? Lekələm kəfumki ahər ka Bay geli ti azuhva təwi goro ya nəgri ni do aw ? ² Ku tamal mis ndahan təsər nu zal asak ga Yezu do nəngu ni, lekələm ti kəsərūma

nu zal asak gayan. Kəfumkia ahàr ka Bay geli Yezu azuhva təwi goro ya nəgray e kidin gekəli bu na ti, nani adafaki nu zal asak gayan.

³ Ka ya ti mis təbu tahəngalafua ma ni ti nahəngarfəŋ, nədəm nahkay nihi: ⁴ Leli ndam *asak ga Yezu ti misliki məzum zlam akaba misi zlam azuhva təwi geli ya magray ni do aw? ⁵ Misliki moroni afa gekəli àna wal ya əfəki ahàr ke Yezu ni do waw? Ndam asak ndahan ni akaba bəza ga mən ga Bay geli Yezu ni akaba Piyer təbi tagray nahkay bi aw? ⁶ Ahàr àdəm magray təwi ga məzumi zlam ana huđ geli ti leli ata Barnabas cecə cə a cilin aw? ⁷ Ndam slewja tagray təwi ga slewja gatay ti, təpəl tay do aw? Maslaŋa ya ti əjava zlam a ni ti azum bəza gani do aw? Tək day ti maslaŋa ya ti ajəgay zlam ga gənaw ni ti aducaya đuwa gana esi do aw?

⁸ Ma ya nədəm ni ti, nani majalay ahàr geli mis cilin do, e *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni bu day nahkay. ⁹ Əbu məbəkiani e Divi gani nani bu nahkay hi: « Ka ya ti kəzləbum hay àna sla nahəma, kəwəlunikabu pakama ga macafəŋa nan kà məzum zlam a ba.* » Melefit àdəm nahkay ti, kəhumi ana ahàr àdəmki ma ti ka slasla cilin aw? ¹⁰ Melefit àdəm nahkay ti, àdəmki ti ke leli ndam məgri təwi ni do aw? Iy, àdəmki ti ke leli ededin. Leli ti magray təwi akada ga ndam ya ti təwəs vədan ahkay do ni akada ndam ya ti təzləb hay ni. Nday nani tagray təwi ti təsəra atəŋgət zlam. ¹¹ Leli ti akada ndam mizligi hay: hay gani nani

---

* **9:9** Mənjay Mimbiki 25.4. Ka sarta gani nani ti təzləb zlam ti àna aday do: slasla təcəlki.

ti pakama ge Melefit ya m̀ahi ana k̀ali ni. Nihi ti lek̀aləm k̀abum àna zlam sulumani ge Melefit ya leli m̀agri ana k̀ali ni, ay leli m̀ngətfəŋa zlam sulumana k̀e k̀ali a ti k̀awayum do waw ? M̀ngət zlam sulumani nani ti mabaz hay ya ti m̀zligi ni do waw ? ¹² Mis ndahaŋ ni tekefi t̀ngətfəŋa zlam k̀e k̀ali a, sakomba leli aw !

Ay ku tamal misliki m̀ngətfəŋa zlam k̀e k̀ali a tata nəŋgu ni, m̀hindifiŋa k̀e k̀ali a ndo. Miβesey zlam ni dek, adaba mawayay ti macafəŋa mis ga m̀gəskabu *Ma M̀weni Sulumani ge Krist na ba. ¹³ A *ahay gəɖakani ge Melefit bu ni ti ŋgay ndam m̀agri t̀wi ana Melefit ni t̀ngət mahar gatay, ndam meviyeki aslu ni day t̀ngət mahar gatay ti k̀sərum do aw ? ¹⁴ Nahkay day, Bay geli adəm ndam ya ti t̀hi Ma M̀weni Sulumani ana mis ni t̀ngət zlam m̀zumani àna Ma M̀weni Sulumani ya t̀hi ana mis ni.

¹⁵ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nu ti ǹgray nahkay do : ku k̀vumu zlam day ǹwayafəŋa k̀e k̀ali a do. Ere ye ti ǹbəki ni ti, ge m̀hindifiŋa zlam k̀e k̀ali àna naŋ a do. Tamal ǹgray nahkay ti hojo ǹməta ! Ǹngətfəŋa zlam k̀e k̀ali a do ni ti avu m̀mərani. Maslaŋa àbi esliki macafəŋa nu k̀a m̀mərani gani nana bi. ¹⁶ Nu ǹbu ǹhi Ma M̀weni Sulumani ana mis k̀alavad. Ay t̀wi gani nani àvu miji zlabay do, adaba mam, Melefit afəku ǹɖa ga magrani. Tamal ǹhi Ma M̀weni Sulumani ana mis do nahəma, Melefit m̀traβ nu ! ¹⁷ Tamal t̀wi gani nani ǹgray ka mawayay goro ti si akal t̀pəlləŋ nu. Ay ègia ǹgray ka mawayay goro do, ǹgray ti adaba Melefit afuva a ahar va

palam. ¹⁸ Tamal ti ègia nahkay ti nənɣətləŋ mam ? Ere ye ti nənɣətləŋ ni ti nihi : nəhi Ma Məweni Sulumani ana kəli ga sulum. Ku tamal ahàr àdəm lekələm kəvumuləŋ zlam nənɣu ni, nihindiliŋ zlam kè kəli ndo.

¹⁹ Nu evidi ga maslaŋa do, nu nəɣur ahàr goro. Ay ti nàza ahàr goro a, nìgia evidi ge mis a dek, ti nəhəlibiyu mis ana Krist a kay dal-dal, ti təfəki ahàr lala. ²⁰ Ka ya ti nu nəbu e kidin ga ndam *Zude bu nahəma, nanjəhad akada nu zal Zude, adaba nawayay ti nəhəlibiyu tay ana Krist ti təfəki ahàr lala. Ka ya ti nu e kidin ga ndam ya tadəbay Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni bu nahəma, nanjəhad akada ga maslaŋa ya adəbay Divi ge Melefit gani nani ni, ay Məwiz əna Divi gani nani əfəku ŋgasa va do. Nagray nahkay ti nəhəlibiyu tay ana Krist, ti təfəki ahàr lala. ²¹ Ka ya ti nu e kidin ga ndam ya təsər Divi ge Melefit do ni bu ni ti nanjəhad akada ga maslaŋa ya ti əsər Divi ge Melefit do ni, ti nəhəlibiyu tay ana Krist, təfəki ahàr lala. Ay ti nu maslaŋa ya ti əsər ma ge Melefit do ni do, adaba nəsəra nəgəskabá ma ge Krist a. ²² Ka ya ti nu e kidin ga ndam ya ti təsərkaba divi ge Melefit a lala faŋ ndo ni ti nanjəhad akada ga maslaŋa ya ti əsərkaba divi ge Melefit a lala faŋ ndo ni, ti nəhəlibiyu tay ana Krist, ti təfəki ahàr lala. Nahkay ka ya ti nu e kidin ge mis weley weley bu do ni dek ti nazay manjəhad ga ndam nani, adaba nawayay ti ku əbi əbi nənɣu ni nəhəlibiyu mis ndahaŋ ana Krist ti məhəŋgay tay. ²³ Ere gani nani ya nagray ni dek ti, ti Ma Məweni Sulumani mōru kama kama, ti Melefit məgru sulum gayaŋ akada ya agri ana ndam gayaŋ ndahaŋ ni.

²⁴ Kəsəruma, ka ya ti mis tacuhwakaboru ti tāsər way eminjiyu enji way nahəma, tacuhwakaboru ti nday dek ka ahar bəlañ. Ay ti mis bilin gatay enjiyu enji : àra ènjiyu ti təvi zlam ka duwa gani. Nahkay ti lekələm day si kəzum njeđa gekəli akada ga ndam ya ti tacuhwakaboru ni, ti kəngətum zlam bilegeni. ²⁵ Ndam ga hwa dek təcahavu àna hwa ga njeđa, ti vu gatay məsərvu àna nañ. Ere ye ti tagray ni dek, tawayay ti təngət zlam ka duwa gani ; zlam gani ti àpəsfəñ kà tay do, agədavu. Ay leli ti zlam ya ti Melefit avi ana leli azuhva təwi geli ni ti àgədavu do, amələbu ga kaŋgay-kaŋgayani. ²⁶ Nahkay zla nahəma, nu day nəbu nagraj təwi lala akada ga maslaña ya ti acuhworu ndələba ni, ahkay do ni akada ga maslaña ya ti asi mədukduk ana mis, ahar gayan ədoru a had do ni. ²⁷ Nəgri daliya ana vu goro, nəgri ere ye ti nu nawayay ni, do ni ti bi nu ya ti nəhi ma ge Melefit ana mis ndahan ni anəngət zlam azuhva nani akada gatay ni do.

10

Kəhəngrumioru ahər a had ana pəra ba

¹ Bəza ga mmawa goro ni, zlam ya ti àgrakivu ka ata bəñ geli ka sarta ge Məwiz ni ti àgəjazlki ahər ke kəli ba. Ka sarta gani nani ti Melefit àfəkiaya maklaəasl ka tay a dek ga majəgay tay àna nañ a. Nday dek tətuwadəba Dəluv Ndizeni na daya. ² Gatay ya ti maklaəasl àhərkiaya ka tay a akaba ya tətuwadəba dəluv ni ba ni ti, kala Melefit àbara tay a dek. Melefit àgray nahkay ti, àwayay ti nday dek tigi akaba Məwiz akada mis bəlañ. ³ Nday dek təzuma zlam məzumani ya Melefit àvi ana tay na.

⁴ Nday dek tisia yam ya Melefit àvi ana tay na. Yam gani nani ti àngəzaya a pəlad ba. Pəlad gani nani ti Melefit àvi ana tay, nani ti *Krist, asawadoru akaba tay. ⁵ Ku àgrava nahkay nəngu ni, mis ahar gədakani e kidin gatay bu təgri zlam sulumani ana Melefit ndo. Nahkay təmət, huđ gili dek kisim gatay.

⁶ Zlam gani nday nani təgrakivu ka tay ti adaba təwaya magudar zlam a. Awayay adəfiki zlam ana leli, ti mągudar zlam akada gatay ya təwayay magudarani ni ba. ⁷ Mis ndahan e kidin gatay bu tənəkia ka məhəngrioru ahər a had ana pəra. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Mis tənəhada, təzuma zlam a akaba tisia zlam a, mək tìcikaba ga məhəbiani ana pəra.* » Lekulum zla nahəma kəngumkivu ka məhəngrioru ahər a had ana pəra akada gatay ni ba. ⁸ Mis ndahan e kidin gatay bu təgra hala, nahkay Melefit abazl tay dəbu kru kru cə mahar mahkər ka fat bəlan. Lekulum zla nahəma kəgrum hala akada gatay ni ba. ⁹ Mis ndahan e kidin gatay bu təhəlfəna eyə kə Melefit a. Nahkay Melefit əslərkibiyu zlam a had kay ka tay, abazla tay a. Lekulum zla nahəma, kəhəlumfəna eyə kə Krist akada gatay ya təhəlfəna kə Melefit a ni ba. ¹⁰ Mis ndahan e kidin gatay bu təzərdia ma ana Melefit a. Nahkay əslərkibiyu məslər gayan ka tay, abazla tay a. Lekulum zla nahəma kəzərdum ma akada gatay ni ba.

¹¹ Melefit əgri zlam nday nani ana tay nahkay ti, awayay ti adəfiki zlam ana mis. Nahkay təbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, ga məziaba azay

* **10:7** Mahərana 32.6.

slimi ana leli a, adaba leli mabu ka mandav ga duniya wudak. ¹² Nahkay zla ti maslana ya ti ahi ana ahara nan abu ana njeda ni ti mabavu slimi. Tamal abavu slimi do ni ti ara ejikia ke divi a. ¹³ Zlam ya ti ejinkia kuli ke divi a ni ti ejinkia mis a dek. Ay Melefit ti ara ajenaki kuli akada gayan ya adam ni : zlam ya ti akal etijinkia kuli a atotam njeda gekuli ni ti Melefit amacafana zlam nday nani ge mijinkia kuli ke divi a. Ka ya ti zlam nday nani tawayay tijinkia kuli a nahama, Melefit amavi njeda ana kuli ge mibeseni, ti katamumaba.

¹⁴ Ndam goro ni, nawayay kuli. Tamal kicama pakama goro ya nahi ana kuli na ti, kahadakumfanyu ka para ba. ¹⁵ Lekulam ya nahi pakama hini ana kuli ni ti keseruma zlam a. Jalumki ahara lala, pakama gani jiri do aw ? ¹⁶ Ka sarta ya ti mazumumkabu daf ge Melefit nahama, mazay hijiyem akaba zum ni, magari sasi ana Melefit mak leli dek misi. Leli dek misi zum ni ka ahar bala ti, adafaki ti leli migia akada mis bala akaba Krist a adaba mimiz gayan angaziaya ana leli a. Nahkay day mazay *dipen, mesekeba, mazumum. Magray nahkay ti, adafaki ti vu geli egia akada vu bala akaba Krist a. ¹⁷ Dipen ya mesekeba, mazumum ni ti dipen bala. Nahkay leli dek migia akada vu a bala, adaba dipen ya mazumum ka ahar bala ni ti dipen bala.

¹⁸ Nahkay ndam *Izireyel day ka ya ti tabu tazum aslu ga zlam ya ti tishini ana Melefit ni ti tigi bala akaba Melefit do aw ? ¹⁹ Pakama hini ya nahi ana kuli ni ti adamvaba ahemamam ? Adamvaba ti aslu ga para akaba para perani ti tabu ana njeda efdin aw ? ²⁰ Aha, tabi ana njeda bi.

Ay ka ya ti ndam ga pəra tagray pəra gatay, tislɪŋ zlam ni ti, tislɪŋi ana Melefit do, ana seteni sawaŋ. Nahkay zla nahəma, nawayay ti kigum bəlan akaba seteni ba. ²¹ Kisum zum ga Bay geli mək kisumkivu ge seteni keti ni ti àgravu do. Nahkay day kəzumum zlam ga Bay geli mək kəzumumkivu ge seteni keti ni ti àgravu do. ²² Magray nahkay ti, mawayay ti Bay geli məzumki bəruv ke leli aw ? Lekulum kəhumi ana ahàr nǰəda geli àtam gayaŋ aw ?

Grum zlam ya ti ajənaki mis ndahaŋ ni

²³ Kədamum ahkado zlam ni dek kislumki magrani. Iy, zlam ni dek kislumki magrani ededɪŋ, ay ti zlam dek ti ndahaŋ təjənaki mis do. Zlam ni dek kislumki magrani ededɪŋ, ay ti zlam dek ti ndahaŋ təzoru mis kama e divi ga Yezu bu do. ²⁴ Ku way way do àdəbay zlam ga məjənaki ahàr gayaŋ cilin ba, mādəbay zlam ga məjənaki mis ndahaŋ kwa sawaŋ.

²⁵ Nahkay zlam ya ti təsəkumoru a gosku bu ni dek kislumki məzumumani. Araŋa àhəli ahàr ana kəli ba : kɪhindəm day ba. ²⁶ Adəba mam, duniya akaba zlam gani dek ti ga Bay geli. †

²⁷ Tamal maslaŋa ya ti àfəki ahàr ka Yezu do ni àzala kəli a ga məzum zlam akaba naŋ a mək kədəguma nahəma, zumum ere ya avi ana kəli ni dek. Araŋa àhəli ahàr ana kəli ba : kɪhindəm day ba. ²⁸ Ay tamal bi maslaŋa nahaŋ ahi ana kəli ahkado : « Hini aslu ga pəra » nahəma, kəzumum ba. Kəzumum do ni ti azuhva maslaŋa nani ya àhi ana kəli ni, ti ahàr àhəli ba. ²⁹ Nədam nahkay

† 10:26 Məjay Limis 24.1.

ti, nêdêmki ti ka majalay ahàr ga maslaŋa ya ti awayay azum ni do ; nêdêmki ti ka majalay ahàr ga maslaŋa ya ti àhi ma gani ni.

Tamal àhua ma gana mæk nêdêm nэгur ahàr goro, nэzum zlam ni kekilenja nahəma, maslaŋa gani nani ya àhu ma ni ara adəm nu nэгudara zlam a. Ay tamal àdèmkua nahkay ti àbəlay do. ³⁰ Tamal nэгri səsi ana Melefit ga zlam ya nэzum ni mæk maslaŋa nahaŋ adəmku ma, adəm ahkado nэгudara zlam a nahəma, àbəlay do, adaba nэгria səsi ana Melefit a àndava.

³¹ Nahkay tamal bi kэzumum zlam, bi kisəm zlam ahkay do ni bi kэгrum zlam weley weley do dek nahəma, grum ti mis tâzləbay Melefit àna naŋ.

³² Kэгrum zlam ya ti ejiŋkia mis ke divi a ni ba, ku ndam *Zude, ku nday ya ndam Zude do ni, ku ndam ge Melefit ya *təcakalavu ku eley eley do dek ni, kэгrum zlam ya ti ejiŋkia tay ke divi a ni ba. ³³ Nu nəbu nagraj ti nahkay : zlam ya nagraj ni dek, nawayay ti mâbəlafəŋ kè mis ndahaŋ ni dek. Nəjalaki ahàr ke ere ya ajənaki nu ni do ; nəjalaki ahàr ti ke ere ye ti ajənaki mis ndahaŋ ni dek sawaŋ. Nagraj nahkay ti, nawayay ti Melefit mâhəŋgay tay.

11

¹ Nahkay grum zlam dek akada goro ya nagraj ni ; nu day nəbu nagraj zlam dek akada ge *Krist ya agraj ni.

Məfakabu zlam ka ahàr

² Nэгri səsi ana kəli adaba kəbum kajalumku ahàr a zlam bu dek, kэгsumkabá pakama ya təhu

mæk nəc̣ahi ana ḳuli na. ³ Ay ti ere ye ti nawayay ti ḳiç̣m lala ni ti nihi : agur zawal dek ti *Krist ; agur wal ti zal ; agur Krist ti Melefit. ⁴ Tamal ti zal ahəŋgalay Melefit ahkay do ni ahəŋgri pakama ge Melefit ana mis, naŋ àbu àna azana ka ahàr nahəma, anjak Bay ya agur naŋ ni. ⁵ Ay tamal ti wal ahəŋgalay Melefit ahkay do ni ahəŋgri pakama ge Melefit ana mis, naŋ àbi àna azana ka ahàr bi nahəma, anjak bay ya agur naŋ ni. Egi zlam ge mimili, akaða ga wal ya àwəskaba ahàr a ndəluḅ ni. ⁶ Nahkay tamal wal àwayay məfakabu azana ka ahàr do nahəma, hojo məwəskaba, nani dek zlam bəlaŋ. Ay kəsəruma wal ya ti awəskaba ahàr a ahkay do ni ekelkia məhər a asay mimili ti ahàr àdəm məfakabu azana ka ahàr. ⁷ Zal zla nahəma, ahàr àdəm àfakabu azana ka ahàr ba, aḋaba Melefit àgraya naŋ ka mazavu gayanŋ ga maḋafaki njəḋa gayanŋ a. Wal ti ni Melefit àgraya naŋ ga maḋafaki njəḋa ga zal a. ⁸ Melefit àgraya zal a ti àna jamaŋgay ge mis walana do, àgraya wal àna jamaŋgay ge mis zalana sawaŋ. ⁹ Melefit àgraya zal a ti azuhva wal do. Àgraya wal azuhva zal a sawaŋ. ¹⁰ Nahkay ti ahàr àdəm wal məfakabu azana ka ahàr, ga maḋafakiani maslaŋa àbu agur naŋ. Agray nahkay ti azuhva *məslər ge Melefit. ¹¹ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, afa geli ndam ga Bay geli ni ti wal anjəhadıvu a ahar vu ana zal, zal day anjəhadıvu a ahar vu ana wal. ¹² Wal ti Melefit àgraya naŋ àna jamaŋgay ge mis zalana, zal ti ni wal ewi naŋ. Ay mis dek ti Melefit àgraya tay a.

¹³ Jalum a ahàr geḳuli bu lala day nimi : tamal wal ahəŋgalay Melefit məfakabu azana ka ahàr

do ni ti àbèlay aw ? ¹⁴ Mis ðek tèsèra, tamal zal agalkabu ahàr ti nani zlam ge mimili do aw ? ¹⁵ Ay wal ti ni tamal agalkabu ahàr nahèma, nani zlam maḅèlani dal-dal do waw ? Melefit àgray mähər ga wal mädək zilip ti ga maŋgah ahàr gayan a kèla ga azana ya amal afakabu, aŋgah ahàr gayan àna nan ni. ¹⁶ Maslaŋa ya ti àgəskabu pakama hini ya nədəm ni do ni ti si mīci lala : leli magray ti nahkay, ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni ðek tagray nahkay, tàḅəbay divi nahan do.

Məzum dəf ge Melefit

¹⁷ Pakama nahan àbu nəhi ana kəli, a huḍ ga pakama nani bu nahəma nəgri səsi ana kəli do simiteni. Adəba ere ye ti kəgrum ni àzoru kəli kama do, ahəŋgaroru kəli kələŋ sawan. ¹⁸ Ma ya nəhi ana kəli enjenjeni nahəma, nihi : Nīci, təhu ahkado ka ya ti kacakalumvu ni ti kəbum kicirəmvu. Tədəm nahkay ti nətamahay ma gatay ni ahar gəḍakani jiri ededīŋ. ¹⁹ Lekələm kicirəmvu nahkay ti àgəski, adəba Melefit awayay adəfaki nday ya təfəki ahàr ka Yezu lala ni, ti mis ðek tèsər tay. ²⁰ Nahkay ka ya ti lekələm kəbum kacakalumvu kəzumum ni ti dəf ga Bay geli do. ²¹ Adəba kəcakalumva nahkay ti, ku way way do azum zlam zlam gayan ; mis ndahan ləwir awər tay, mis ndahan ti ni zum abazl tay. ²² Tamal kawayum məzumum zlam akaba misəm zlam nahəma, kəzumumbiyu a magam, kisəmbiyu a magam gekəli do aw ? Nahkay ti kəmənjumləŋ kə ndam ge Melefit ni ti akada nday zlam masakani zla do aw ? Kawayum kəbumki mimili ka ndam ya ti zlam gatay àbi ni zla do aw ? Nihi nahəma,

nəhi mam ana kəli mam ? Nəgri səsi ana kəli zla tək ? Aha, nəgri səsi ana kəli do simiteni.

²³ Pakama ya nəhi ana kəli ni ti, nani ma ga Bay geli Yezu. Pakama gani nihi : A huđ ga məlavad ya tara təgəsi Bay geli Yezu ana ndam məgur ndam *Zude ni bu ni ti, Yezu àzay *dipeŋ, ²⁴ àgri səsi ana Melefit, èsekaba, àdəm : « Hini hi ti aslu ga vu goro, navay ti ga mahəŋgay kəli. Grumoru nahkay, ti kâjalumku ahâr. » ²⁵ Nahkay day ka ya ti təzuma zlam na àndava nahəma, àzay hijiyem akaba zum, àdəm : « Àna zum ge hijiyem hini ti Melefit awəlkabu pakama gayaŋ akaba ge mis ; məwəlvani nani ti məweni. Awəlkabu ti àna mimiz ga vu goro. Grumoru nahkay. Ka ya ti ekisəm akada hini lu ni ti kâjalumku ahâr ka ahar bəlaŋ. » ²⁶ Bay geli àdəm nahkay ti, awayay adafaki ti ka ya ti kəzumum dipen akada hini akaba kisəm zum akada hini nahəma, kədəfumiki ana mis ti təsər Bay geli àməta. Akədəfumikioru ana tay duk abivoru ana maŋga gayaŋ a.

²⁷ Nahkay ti maslaŋa ya ti azum dipen ahkay do ni esi zum ge hijiyem ga Bay geli, àjalaki ahâr do ni ti, àgudara zlam a, adaba àmənjaləŋ ka vu ga Bay geli akaba mimiz gayaŋ ni akada zlam masakani. ²⁸ Nahkay zla nahəma, ahâr àdəm ku way way do məsərkaba majalay ahâr gayaŋ a lala day kwa ti məzum, mîsi. ²⁹ Adaba maslaŋa ya ti azum, esi, àsərkaba vu ga Bay geli a do ni ti, naŋ naŋani agray ti Melefit mâtırađ naŋ. ³⁰ Mis kay e kiđiŋ gekəli bu tēbesey do, ndahaŋ njəda àfəŋ kà tay bi, ndahaŋ ti ni təmət ti, azuhva zlam gani nani. ³¹ Tamal ti məsərkaba majalay ahâr geli a lala ti, amal Melefit

àtra6 leli ndo. ³² Bay geli atra6 leli ti, acahi zlam ana leli, adaba awayay ti ka ya ti amawel ndam ga *duniya àna seriya ni ti awel leli akaba tay ba.

³³ Nahkay bæza ga mmawa goro ni, ka ya ti kacakalumvu ga mæzum daf ge Melefit nahæma, jægum mis dek tɪnjikaba day. ³⁴ Tamal maslaŋa gani læwir awær naŋ nahæma, mæzumbiya zlam a magam a day. Do ni ti, ka ya ti kàcalumva ni ti, akægum ti Melefit mæwæl kuli àna seriya.

Ma ndahaŋ ni ti, nu eninjæa day kwa ti anæslamalakabu tay.

12

Njæda ga magray tæwi gærgærani ya Mæsuf Njælatani avi ana mis ni

¹ Bæza ga mmawa goro ni, nihi ti næzlapaki ka njæda ga magray tæwi gærgærani ya *Mæsuf Njælatani avi ana mis ni. Nawayay ti kîcûm ma gani lala. ² Serumki ka ya ti lekulæm kæbum kægum pæra nahæma, kiguma evidi ga pæra nday nana. Pæra nday nani ku tamal tæzlapay kok-sah næŋgu ni, tæbia kuli a zlam magudarani va. ³ Nahkay zla nahæma, næhi ana kuli vay-vay : Maslaŋa ya ti njæda ga *Mæsuf ge Melefit àniviyu ni ti ŋgay Melefit mêtikwesla Yezu a ti àdæm do. Ay maslaŋa ya ti adæm : « Yezu Bay geli » ni ti, maslaŋa nani àdæm nahkay ni ti àna njæda ga Mæsuf Njælatani ededɪŋ.

⁴ Njæda ga magray tæwi ya Mæsuf Njælatani avi ana mis ni ti tæbu gærgæri kay, ay Mæsuf Njælatani gani ti bælaŋ. ⁵ Tæwi ya ti Bay geli avi ana mis ga magrani ni ti tæbu gærgæri kay, ay Bay geli gani

ti bəlanj. ⁶ Divi ya Melefit avi ana mis ga magray təwi ni ti təbu gərgəri kay, ay Melefit gani ti bəlanj : agray ti mis dek təgray təwi gani nani dek ti nanj. ⁷ Nahkay Melefit adafaki njədə ga Məsuf Njəlatani gayan a manjəhad ga ku way way do geli bu dek. Agray nahkay ti ga məjənavani àna nanj e kidin geli bu. ⁸ Ana mis ndahanj nahəma, Məsuf Njəlatani avi njədə ana tay ti təsər majalay ahər sulumani ge Melefit ti təhəngri ana mis, təjənaki tay àna nanj. Ana mis ndahanj ti Məsuf gani bəlanjani ni avi njədə ana tay ti təsər ere ye ti Melefit awayay ni ti təhəngri ana mis. ⁹ Ana mis ndahanj ti Məsuf gani bəlanjani ni avi njədə ana tay ti təfəki ahər ke Melefit tətam mis ndahanj. Ana mis ndahanj ti Məsuf gani bəlanjani ni avi njədə ana tay ti təhəngaraba mis a arməwər ba. ¹⁰ Ana mis ndahanj ti avi njədə ana tay ti təgray zlam ya mis tìpi day-day ndo ni. Ana mis ndahanj ti avi njədə ana tay ti təhəngri pakama ge Melefit ana mis. Ana mis ndahanj ti avi njədə ana tay ti təsərkaba Məsuf ge Melefit a nday ata məsuf magədavana. Ana mis ndahanj ti avi njədə ana tay ti təzlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani təsər do ni. Ana mis ndahanj ti ni avi njədə ana tay ti təhəngaraba ma həma gərgərani ya nday ndayani təsər do na ni. ¹¹ Təwi gani nani gərgərani ni dek ti Məsuf bəlanjani gani nani agray. Avi njədə gərgərani ana ku way way do akada gayan ya awayay ni.

Leli dek mığia akada vu a bəlanj

¹² Məzum mazavu ga vu ge mis. Vu ge mis ti bəlanj, ay ti zlam gərgəri kay təfənj. Ku zlam gərgəri kay təfənj nəngu ni, vu ni ti bəlanj. *Krist day nanj

nahkay. ¹³ Nêdêam nahkay ti adaba leli dek ku ndam *Zêde, ku nday ya ndam Zêde do ni, ku evidî, ku nday ya ti evidî do ni, leli dek Melefit àbara leli àna Məsuf bəlanəna, mîgia akada vu a bəlan. Àvia Məsuf gayanə bəlanəni na ana leli a : Məsuf gani nani ti akada ga yam ya təcəhiaya ana mis a ti esi bira ni.

¹⁴ Nahkay zla ti zlam ya təfəŋ kà vu ge mis ni ti bəlan do ; nday kay. ¹⁵ Bi asak adəm : « Nu ahar do, nahkay nu nəfəŋ kà vu bi. » Ku tamal adəma nahkay nəŋgu ni, naŋ afəŋ kà vu ni va bi aw ? ¹⁶ Ahkay do ni bi slimi adəm : « Nu eri do, nahkay nu nəfəŋ kà vu bi. » Ku tamal adəma nahkay nəŋgu ni, naŋ afəŋ kà vu ni va bi aw ? ¹⁷ Tamal mis vu gayanə ni dek eri, zlam ndahanə təfəŋ bi ti, eci slimi ti àna mam ? Ahkay do ni bi tamal vu gayanə ni dek slimi ti, ezə zlam ti àna mam ? ¹⁸ Ay ti Melefit àgraya vu ge mis a nahkay ndo. Àgraya mis a ti, zlam təfəŋ gərgəri kay, abafəŋ tay kà vu ni bəlan əna bəlan ka mawayay gayanə. ¹⁹ Tamal zlam ya təfəŋ kà vu ni dek zlam bəlan, nday gərgəri do nahəma, vu ni àbu mba waw ? ²⁰ Ay ti Melefit àgraya mis a nahkay ndo. Àgraya vu na ti zlam təfəŋ gərgəri kay, vu ni bəlan.

²¹ Bi eri ahi ana ahar : « Nəwayay kur do » ni ti, eslîki məhiani tata waw ? Ahər day bi ahi ana asak : « Nawayay kur do » ni ti, eslîki məhiani tata waw ? Aha ! Tislîki mədəmani do ; ²² zlam təfəŋ kà vu ya mis tədəm njəda təfəŋ kà tay bi ni, ay zlam nday nani ti tagray təwi dal-dal. Tamal təhəlfəŋə tay kà vu na ti vu ni àgray təwi do. ²³ Ay zlam ndahanə təfəŋ kà vu ya mədəm tislî arana ndo ni,

zlam nday nani ti məfi ahàr ana tay tətama zlam ndahañ na. Zlam ndahañ təfəñ kà vu ya mədəm mis tìpi ba asay mimili ni, mangah tay àna zlam sulumani. ²⁴ Zlam ndahañ təfəñ kà vu ya mədəm mis tìpi ni ; məbəki zlam sulumani ka tay do. Nahkay Melefit àgraya vu ge mis a nahəma, awayay afi ahàr ana zlam ya mədəm tìsli araña ndo ni àtama zlam ndahañ na. ²⁵ Àgra nahkay ti, awayay ti vu ge mis èsevu ba, awayay ti zlam ya təfəñ kà vu ni dek tàgray təwi ka ahar bəlañ, təjənavu e kidiñ gatay bu. ²⁶ Nahkay tamal zlam bəlañ ya àfəñ kà vu ni acakay daliya ti zlam ndahañ ni dek təcakay daliya daya. Tamal tazləbay zlam bəlañ ya àfəñ kà vu ni ti zlam ndahañ ni dek təmərvu daya.

²⁷ Lekəlüm zla ti, lekəlüm dek vu ge Krist. Nahkay ku way way do gekəli dek àfəñ kə Krist akada ga zlam ya təfəñ kà vu ge mis ni. ²⁸ Nahkay e kidiñ ga ndam ge Krist ya *təcakalavu ni bu nahəma, Melefit àbəhad enjenjeni ti ndam *asak. Ye cə ti ndam ya təhəngri pakama ge Melefit ana mis ni, ya mahkər gani ndam ya ti təcəhi zlam ana mis ni. Mək àbəhad ndam ya tagray zlam ya mis tìpi day-day ndo ni, ndam ya ti təhəngaraba mis a arməwər ba ni, ndam ya ti təjənay mis ni, ndam ya ti tədəfiki divi ana mis ni akaba ndam ya ti təzlapay ma həma gərgərani ya ti nday ndayani təsər do ni. ²⁹ Melefit àbəhad mis ni dek ti ndam asak aw ? Mis ni dek ti nday ndam ya ti təhəngri pakama ge Melefit ana mis ni aw ? Mis ni dek ti nday ndam macahi zlam ana mis aw ? Mis ni dek ti nday ndam ya ti tagray zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni aw ? ³⁰ Mis ni dek ti nday ndam

mahəŋgaraba mis a arməwər ba waw ? Mis ni dek ti nday ndam ya ti təzlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani təsər do ni aw ? Mis ni dek ti nday ndam mahəŋgaraba ma həma gərgərani ya nday ndayani təsər do na ni aw ? Aha, nahkay do ! ³¹ Ay ti njəda ga *Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni ti ndahaŋ gəđakani tətam ndahaŋ. Nahkay ti hindəm nday nani kay.

Nihi nahəma, nəđəfiki divi nahaŋ ana kəli. Divi nani ti sulumani dal-dal, àtam ndahaŋ ni dek.

13

Mawayavani ti àtam zlam ndahaŋ dek

¹ Ku nəzlapay ma həma gərgərani ya nəsər do ni, ku ma həma ge mis ku ma ga *məslər ge Melefit nəŋgu ni, tamal nəwayay mis do nahəma, nahənday akada ga ara ahkay do ni akada ga goŋgoŋu ya təsi aday ana tay, tahənday ni ciliŋ. ² Ku nəhəŋgri ma ge Melefit ana mis, ku nəsəra zlam a dek, ku nəsəra zlam maŋgahani ge Melefit na dek, ku nəfəkia ahàr ke Melefit a dal-dal àtama mis ndahaŋ a, nahkay nisliki məhiani ana həma təsləkaba a məlaŋ gatay ni ba mək tasləkaba eđediŋ a nəŋgu ni, tamal ti nəwayay mis do nahəma, nisli araŋa do. ³ Ku nidiaba zlam goro a dek ana ndam talaga, ku nəgəskabu ti mis tēviyek nu adaba nəfəkia ahàr ka Yezu a nəŋgu ni, tamal nəwayay mis do nahəma, nəŋgətiki araŋa do.

⁴ Maslaŋa ya ti awayay mis ni ti anjəhad ahəmamam ? Maslaŋa gani nani ti ebesi ana mis, agri sulum ana mis, àgraləŋ solu kè mis do, èji zlabay do, àzay ahàr gayaŋ naŋ gəđakani do.

⁵ Àgray zlam ge mimili do, àwayi zlam ana hud gayan ciliŋ do, àzum bəruv weceweci do, àgəs zlam ya mis tagudari ni a bəruv vu do. ⁶ Maslaŋa gani nani ti zlam ge mis ya tågudar ni àsi bi ; amərvu àna zlam jireni ge mis ya tagray ni, ⁷ ambərfəŋa zlam ya mis təgri na dek kà tay a, agəskabu pakama ge mis, awayay ti zlam ge mis ya tagray ni dek mālā kigeni, àmbrəŋ mawayay mis day-day do.

⁸ Maslaŋa ya awayay mis nahəma, mawayay mis gayan ni àndav day-day do. Pakama ge Melefit ya tədəm àna njəda ga Məsuf gayan ni ti, a vad nahan atəmbərəŋ, atəhəŋgri ana mis va do. Ma həma gərgərani ya mis təzlapay tay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, təsər tay do ni ti, a vad nahan atəmbərəŋ tay, atəzlapay tay va do. Məsər zlam ge mis ya təsər àna njəda ga Məsuf Njəlatani ni ti, a vad nahan Məsuf Njəlatani aməvi njəda gani ana tay va do. ⁹ Zlam nday nani atagravu nahkay ti, adaba nihi ti ere ya məsər ni ti məsəraba dek faŋ ndo, àhəcikivu ana leli ; pakama ge Melefit ya məhəŋgri ana mis àna njəda ga Məsuf gayan ni ti mədəmaba dek faŋ ndo, àhəcikivu ana leli. ¹⁰ Ay ka ya ti Melefit emendeveriŋa təwi gayan a ni ti, ere ye ti ahəci leli ni ti amələbi va bi.

¹¹ Nədəm nahəma, ka ya ti nu a wur bu ni ti nəzlapay akada ga bəza ni, nəjalay ahər akada ga bəza ni, nədəgəzl zlam akada ga bəza ni. Ay ka ya ti nìgia gədakana ni ti, nəmbrəŋa zlam ga bəza ya tagray na, nəgray va do. ¹² Nahkay day, nihi ti mipi Melefit lala do, akada geli ya mipi vu geli a kutrum magədavani bu mipi lala do ni : ka fat gani nani ti emipivu akaba Melefit e eri vu e eri vu lala. Nihi

ti nəsər Melefit lala fañ do, ay ka fat nani ti anəsər nañ lala akada gayañ ya àsəra nu a ni.

¹³ Nihi ti zlam mahkər təbu kañgaya : məfəki ahər geli ya məfəki ke Melefit ni, məsər zlam geli ya məsər Melefit amagray zlam dek sulumani ni, akaba mawayavani geli ya mawayumvu ni. Ay e kiđiñ ga zlam mahkərani nday nani bu ni ti, ere ye ti àtam ndahan ni ti mawayavani geli ya mawayumvu ni.

14

Njəda ga Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni

¹ Nahkay zla nahəma, zum njəda gekəli ti kawayum mis. Hindəm njəda ga *Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni kay. Ahar gəđakani hindəm njəda ga məhəngri ma ge Melefit ana mis. ² Adaba mam, maslaña ya ti azlapay ma həma gərgərani ya nañ nañani day àsər do ni ti, əzlapi ana mis do, azlapi ti ana Melefit ciliñ. Nahkay ti maslaña ye eci ma gayañ ni àbi ; maslaña nani adəm pakama *mañgahani ge Melefit àna njəda ga Məsuf Njəlatani ciliñ. ³ Ay maslaña ya ti ahəngri ma ge Melefit ana mis ni ti àhi ana Melefit do, ahi ana mis àna ma həma gatay. Nahkay ma ya ahi ana tay ni avi njəda ana tay, ajənaki tay, azoru tay kama e divi ge Melefit vu. ⁴ Maslaña ya ti azlapay ma həma gərgərani ya nañ nañani day àsər do ni ti azoru ahər gayañ kama e divi ge Melefit vu ciliñ. Ay maslaña ya ahəngri ma ge Melefit ana ndam ga Yezu àna ma həma gatay ni ti ma gayañ azoru tay dek kama e divi ge Melefit vu.

⁵ Nu nawayay ti lekulum dek kâzlapum ma hëma gërgërani ya ti lekulum lekulumeni day kësërum do ni, ay ti nawayay ahar gëdfakani ti kâhëngrumi ma ge Melefit ana mis. Maslaña ya ti ahëngri ma ge Melefit ana mis ni ti àtama maslaña ya ti azlapay ma hëma gërgërani ya nañ nañani day àsë do na, ahkay do ni si ahëngriaba ma hëma ya azlapay ni ana tay a kwa. Tamal ahëngriaba ana tay a nahëma, ma gayañ ni azoru ndam ga Yezu kama kama e divi ga Yezu vu. ⁶ Nihi nahëma, bëza ga mmawa goro ni, bi nakoru afa gekuli, nëhi ma ana kuli àna ma hëma gërgërani ya leli dek mësë do ni ti, ma goro gani ajënaki kuli ti ahëmamam ? Ahàr àdëm nakoru afa gekuli ti nañgëhadì pakama manğahani ge Melefit ana kuli, nädëfiki mësë zlam ana kuli, nëhëngri ma ge Melefit ana kuli, ahkay do ni nëcahi zlam ana kuli. Tamal nàgra nahkay day kwa ti nëjënakia kuli a do aw ?

⁷ Mëzum mazavu ga zlam ge mereki, bi slelim, bi tindü. Zlam nday nani ti tãhënday ka ahàr gatay do. Nahkay tamal kësë miveni lala do ni ti, ku kivi slelim, ku tindü nëngu ni mis tësërkaba ge mereki weley do. ⁸ Nahkay day tamal kësë mivi slimi cicek do ni ti, mis atëslamalavu, atädëm hini cicek ga kadvu ti ahëmamam ? ⁹ Lekulum day nahkay : ka ya ti kazlapum ma hëma ya lekulum lekulumeni kësërum do, mis ndahan day tësë do ni ti mis etici ma gekuli ya kädëmum ni ti ahëmamam ? Ma gekuli ni ma masakani. ¹⁰ Ma hëma tëbu kay a duniya bu, ku ma hëma weley weley do dek ndam ga hëma gani tici. ¹¹ Ay tamal nësë ma hëma ga maslaña ya ti azlapu ni do ni ti nu nìgia zal zuh mëlaj gayañ a, nañ day ègia zal zuh mëlaj goro

a. ¹² Nəhi ana kəli nahəma, ègia kihindəm njədə ga Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni kay ti, hindəm ahar gədəkani ti njədə gani ya təzoru ndam ga Yezu kama e divi gayəñ vu ni.

¹³ Nahkay maslaña ya ti azlapay ma həma ya nañ nañani day àsər do ni ti mähəngalay Melefit ti məvi njədə ga məhəngriaba ma gayəñ ya adəmaya ni ana mis a. ¹⁴ Tamal nahəngalay Melefit àna ma həma ya nu nuani day nəsər do ni ti məbəruv goro amər àna zlam ya nahəngalay ni, ay ka ya ti nahəngalay nahkay ni ti zlam goro ya nəjalay ni àbi. ¹⁵ Nahkay nagraj ahəmamam ? Anahəngalay nañ ti àna ma həma ya nu nuani day nəsər do, Məsuf Njəlatani avu njədə gani ni, ay anagraj nahkay ciliñ do : anahəngalay nañ àna ma həma goro, anəjalaki ahər daya. Nahkay day enidi limis ti àna ma həma ya nu nuani day nəsər do, Məsuf Njəlatani avu njədə gani ni, ay anagraj nahkay ciliñ do : enidi limis àna ma həma goro, anəjalaki ahər daya. ¹⁶ Nədəm nahkay ti kamam ? Nədəm nahkay ti, tamal kəgri səsi ana Melefit àna ma həma ya nak nakani day kəsər do, Məsuf Njəlatani avuk njədə gani ni, mək bi maslaña nahəñ àhurkiviya ke kəli ge mici ere ye ti kədəmum na ti, maslaña gani nani esliki mədəmani « Aya nahkay » aw ? Èsliki mədəmani do, adaba èci pakama gayak ya kədəm ni ndo. ¹⁷ Nak nakani ti kəbu kəgri səsi ana Melefit lala, ay maslaña nani ti ma gayak ya kədəm ni àzoru nañ kama e divi ge Melefit vu do.

¹⁸ Nu ti nəgri səsi ana Melefit dal-dal, adaba nəzlapay ma həma gərgərani ya nu nuani day

nəsər do ni nətama kəli a dek. ¹⁹ Ay ka ya ti ndam ga Yezu təcakalava nahəma, hojo nədəmaya ma zlam àna ma həma goro ya nəjalaki ahər na ga macahi zlam ana mis ndahaŋ, ere gani nədəmaya ma dəbu ehimeya àna ma həma ya nu nuani day nəsər do ni.

²⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay ti kâjalumki ahər ka zlam nday ndani akada ge mis gəfəkani ni. Àki ka zlam magədavani ti nawayay ti kâjalumki ahər akada ga bəza ciβ-ciβeni ya təsər magudar zlam do ni. Ay àki ka zlam ndahaŋ nahəma, nawayay ti kâjalumki ahər akada ge mis gəfəkani ni. ²¹ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Bay Melefit àdəm : “Anəhi ma ana nday hini.

Ma gani nani ti ndam mirkwi atəhi ana tay àna ma həma nahaŋ.

Ay ku tamal nagraŋ nahkay nəŋgu ni atəgəskabu ma goro ni do.” * »

²² Nahkay ti ma həma ya mis təsər do ni adəfiki zlam ti ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit ni do, adəfiki ti ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni sawaŋ. Ma ge Melefit ya təhəŋgri ana mis ni ajenaki ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni do, ajenaki ti ndam ya təfəki ahər ke Melefit ni sawaŋ.

²³ Nahkay ka ya ti lekələm ndam ga Yezu kəcakalumva dek ka məlaŋ bəlaŋana nahəma, bi lekələm dek kazlapum ma həma gərgərani ya lekələm lekələmani day kəsərum do ni, mək ndam ndahaŋ təhərkiyaya ke kəli a. Ndam nday nani ti bi tawayay tici ere ye ti kədəmum ni ahkay do ni bi təfəki ahər ke Melefit ndo. Ma gekəli ya kədəmum

---

* **14:21** Izayi 28.11-12.

ni ti etici aw ? Etici do ! Nahkay atəhi ana kəli lekəlum ndam seteni do aw ? ²⁴ Ay bi lekəlum dek kəbum kəhəngrumi ma ge Melefit ana mis ti, mək maslaŋa nahaŋ ahurkiviya ke kəli a. Maslaŋa gani nani ti bi ahəki ahər ke Melefit do ahkay do ni bi awayay eci ere ye ti kədəmum ni. Emicia ma gekəli ya kədəmum na dek ti, aməsər naŋ bay magudar zlam, Melefit aməgəs naŋ àna seriya. ²⁵ Eslini ere ya a məbərux gayəŋ bu ni dek aməŋgazlavaya ka dala. Nahkay ti amazləbay Melefit, aməhəngrioru ahər a had meher ndibani a had, aməhi ana kəli Melefit naŋ àbu e kidiŋ gekəli bu efdəfiŋ.

Ka ya ti kacakalumvu ni ti grum zlam kigeni

²⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi mam ana kəli mam ? Ka ya ti kacakalumvu ni ti ku way way do *Məsuf Njəlatani avi njədə ga magray zlam : maslaŋa nahaŋ bi edi limis, maslaŋa nahaŋ bi acahi zlam ana mis, maslaŋa nahaŋ bi azlapi pakama *məŋgahani ge Melefit àna mis, maslaŋa nahaŋ bi azlapay ma həma ya naŋ naŋani day àsər do ni, maslaŋa nahaŋ bi ahəŋgaraba ma həma ya naŋ naŋani day àsər do ni. Ay ere ye ti kəgrum ni dek ti ahər ahəm azoru mis kama e divi ge Melefit vu kwa. ²⁷ Tamal mis təzlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani day təsər do ni ti təzlapay bəlaŋ àna bəlaŋ. Mis cə, mahkər təzlapay ciliŋ, atamkia ba. Ahər ahəm mis nahaŋ day ahəŋgaraba pakama gana kwa. ²⁸ Ay tamal maslaŋa àbi ga mahəŋgarabana bi ti, ahər ahəm maslaŋa ya ti awayay azlapay ni əzlapay e kidiŋ ge mis macakalavani ni bu ba. Ahər ahəm məzlapi ana ahər gayəŋ gayəŋani akaba ana Melefit ciliŋ.

²⁹ Ndam ya ti Məsuf Njəlatani avi njəda ana tay ga məhəngri pakama ge Melefit ana mis nahəma, mis cə, mahkər təzlapay ciliŋ : mis ndahaŋ ni ti təbi slimi, ma gatay ni kigeni tək kigeni do waw. ³⁰ Tamal mis əbu ahəngri ma ge Melefit ana mis, mək Melefit əvia ma nahaŋ a ana mis nahaŋ ya naŋ əbu manjəhadani digəsa na ti, ahər ədəm maslaŋa ya ti naŋ əbu azlapay ni mələkakaba day. ³¹ Lekələm dek kəhəngrumi ma ge Melefit ana mis tata, ay ti kədəmum bəlaŋ əna bəlaŋ kwa. Ahər ədəm pakama gekəli ya kədəmum ni ti mis dek təsər zlam əna naŋ, mis dek təŋgət njəda əna naŋ. ³² Njəda ya Məsuf Njəlatani avi ana mis ga məhəngri pakama ge Melefit ana mis ni ti, mis ya təbu əna njəda gani nani ti tisliki mazlapani əna naŋ ka mawayay gatay tata. ³³ Adaba mam, Melefit awayay ti mis təgray zlam kwanja kwanja ba. Naŋ awayay ti mis təgray zlam kigeni, ti tənjəhadkabu əna sulumani.

Nawayay ti kəgrum akada ga ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa ndahaŋ bu dek ni. ³⁴ Nahkay ka ya ti kacakalumvu nahəma, ahər ədəm wəl təzlapay ba. Təvi divi ana tay ga mazlapani ba. Ahər ədəm təhəngrioru ahər a had əna zawal, akada ge Melefit ya ədəm a Wakita gayaŋ bu ni. ³⁵ Tamal tawayay təsər zlam ti, tōru tihindifiŋa kə zawal gatay a magam a. Adaba wal azlapay e kidiŋ ge mis macakalavani bu ni ti əbəlay do timey.

³⁶ Nədəm nahəma, pakama ge Melefit ənəkə enji ti afa gekəli aw ? Ahkay do ni Melefit əhi pakama gayaŋ ti ana kəli ciliŋ aw ? ³⁷ Mis ndahaŋ e kidiŋ gekəli bu tədəm nday təbu əna njəda ga

Məsuf Njəlatani, tədəm tisliki məhəngri pakama ge Melefit ana mis. Tamal mis ədəm nahkay ti ahər ədəm ağəskabu pakama goro ya nəbiki ana kəli ni ti divi ga Bay geli ya əvi ana kəli ni. ³⁸ Maslaņa ya ti ağəskabu pakama hini do ni ti Melefit day ağəskabu naņ do bilegeni.

³⁹ Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa goro ni, hindəm njədə ga Məsuf Njəlatani ga məhəngri pakama ge Melefit ana mis. Hindəm njədə gani nani kay. Kəcumfəņa mis ga mazlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani day təsər do na ba. ⁴⁰ Ay zlam ya kəgrum ni dek ti kəgrum kwanja kwanja ba, grum ti əna divi gani.

15

Yezu Krist əməta mək əngaba e kisim ba edefiņ a

¹ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay nəhəngri eri ana *Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kəli ahaslani ni. Lekələm kəgəsumkabá ma na, kəbum kəgrum təwi əna naņ, kəmbərəņum do. ² Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kəli ni ti Melefit ahəngay kəli əna naņ. Ay tamal kəmbərəņuma pakama ya nəhi ana kəli na ti, məfəki ahər gekəli ka Yezu ni əgia zlam masakana.

³ Pakama ya təhu enjenjeni, nu day nəhi ana kəli ni ti nahkay hi : *Krist ti əmət azuhva zlam magudarani geli. Ere gani ağravu ti akadá ya əbu məbəkiani kwa ahaslani a Wakita ge Melefit bu ni. ⁴ Əra əməta ti tili, mək a vad ya mahkər gani ti əngaba e kisim ba. Ere gani ağravu akadá ya əbu məbəkiani kwa ahaslani a Wakita ge Melefit bu ni.

⁵ Əra əngaba ti əngazlivu ana Piyer, mək əngazlivu

ana ndam *asak gayan kru mahar cœeni ni. ⁶ Àra àngazliva ana tay a ti àngazlivu ana bæza ga mən geli ndahan macakalavani tètam diŋ diŋ zlam. Kwa kani mis ndahan e kidiŋ gatay bu ahar gəđakani təbu àna sifa, mis ndahan ti ni təməta. ⁷ Kələŋ gani àngazlivu ana Zek, àngazlivu ana ndam asak gayan đek daya.

⁸ Kələŋ ge mis nday nani đek ti àngazlulu ana nu, nu ya ti akada ga wur ya ti tiwi kiyi gani ènjiyu ndo ni. ⁹ Nəđəm nahkay ti adaba ndam asak ndahan ni đek tètam nu. Nu ti giri-giri àgaski təzalay nu zal asak ga Yezu do, adaba ahaslani nəgria daliya ana ndam ge Melefit a. ¹⁰ Ku tamal nahkay nəngu ni Melefit àgrua sulum gayan a, nigia akada ya ti kəsərum nu kani na. Melefit àgru sulum gayan ti masakani do, adaba nəgra təwi a àtama ga ndam asak ndahan na đek. Ay nəgray təwi ti àna njeđa goro goroani do, nəgray ti àna *sulum ge Melefit ya àgru ni. ¹¹ Ku nu nəhioru Ma Məweni Sulumani ana mis ahkay do ni ndam asak ndahan ni təđəmoru nəngu ni, ma geli ni đek ma bəlanani. Pakama gani akada ya nəhi ana kəli, lekələm day kəgəsunkabu ni.

Mis àməta ti amanɣaba e kisim ba edediŋ a

¹² Nahkay ti leli məbu məhi ana mis *Krist àməta mək àngaba e kisim ba. Leli məđəm nahkay ti, mis ndahan e kidiŋ gekəli bu təđəm mis atanɣaba e kisim ba do ni ti ahəmamam? ¹³ Tamal mis atanɣaba e kisim ba do edediŋ ti, akal Krist day àngaba e kisim ba ndo kwa. ¹⁴ Tamal Krist àngaba e kisim ba ndo edediŋ a ti, akal *Ma Məweni Sulumani ya məhi ana mis ni ma masakani, lekələm

day kəfumki ahàr ka Yezu ti masakani. ¹⁵ Tamal nahkay eɖeɖiŋ ti, mäsəkadía malfada ana kuli àna slimi ge Melefit a, adaba məɖəm Yezu Krist àməta mək Melefit àhəŋgaraba naŋ a. Ay tamal mis təŋgaba e kisim ba do ni ti, akal Yezu day Melefit àhəŋgaraba naŋ a ndo kwa. ¹⁶ Nəɖəm nahkay ti, tamal mis təŋgaba e kisim ba do eɖeɖiŋ a ti, akal Krist day àŋgaba ndo kwa. ¹⁷ Tamal Krist àŋgaba e kisim ba ndo eɖeɖiŋ a ti, akal məfəki ahàr gekuli ka naŋ ni masakani kwa. Tamal nahkay ti, akal lekulum kəbum àna zlam magudarani gekuli kekileŋa, Melefit àmbərfəŋa kè kuli a ndo. ¹⁸ Nahkay ti ndam ya təfəki ahàr ke Krist, təmət ni ti tija gweha. ¹⁹ Leli məfəki ahàr ke Krist ti mähəŋgay leli, ay tamal ahəŋgay leli ka ya ti leli məbu àna sifa ka dala ni ciliŋ ti, akal māsay cicihi matam mis ndahaŋ ni dek.

²⁰ Ay ti Krist àŋgaba e kisim ba eɖeɖiŋ a. Àngaba enji ge mis a dek akada ga zlam ya aŋgazlay eri ni. Àngaba nahkay ti, adafaki ti mis dek atəŋgaba e kisim ba daya. ²¹ Àgray ti mis dek təmət ti mis bəlaŋ, nahkay day àgray ti mis atəŋgaba e kisim ba ni ti mis bəlaŋ. ²² Nəɖəm nahəma, leli dek ti bəza ga Adam, nahkay məmət akada gayan ni. Nahkay day leli dek aməŋgaba e kisim ba, aməŋgət sifa ti azuhva Krist. ²³ Ay ti mis ni dek atəŋgaba e kisim ni ba ni ti àna sarta gatay. Àngaba enjenjeni akada ga zlam ya aŋgazlay eri na ti Krist, mək ka ya ti aməŋga ni ti amahəŋgaraba ndam ya təfəkia ahàr a ni ka ahar bəlaŋ. ²⁴ Kələŋ gani ti Krist emeyefiŋ kè seteni akaba kə bəbay gatayani akaba kə nday ya ti təgur məlaŋ ya agavəla ni dek, aməhəlfəŋa

njêda kà tay a. Amagray nahkay ti egi mandav ga duniya. Eslini ti aməhəngri bay ga Bəjanani Melefit zlam gayəŋ. ²⁵ Nahkay ahàr àdəm Krist agur zlam dek ga hayaŋani, duk abivoru ana sarta ya ti Melefit aməvi njêda ge meyeŋeni kà ndam ezir gayəŋ ni dek. ²⁶ Zal ezir ya Melefit emendeveŋ mijin naŋ kələŋ ga nday ndahaŋ ni dek ti kisim. ²⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Melefit àvia njêda ge meyeŋeni kà zlam a dek.* » Ku tamal pakama gani nahkay nəŋgu ni, Melefit ya àvi njêda ge meyeŋeni kà zlam ni dek ni ti àkibu bi, adaba Krist àgur naŋ do. ²⁸ Melefit àvia njêda ge meyeŋ kà zlam na dek ana Wur gayəŋ Krist a ti, Wur ni day aməhəngrioru ahàr a had ana Bəjanani Melefit, naŋ ya àvi njêda ge meyeŋ kà zlam dek ni. Nahkay ti Melefit aməgur zlam dek akaba mis dek, zlam ya àgur do ni ti amələbi.

²⁹ Kəsərum ti mis ndahaŋ təbu *tabaray tay a kəla ga ndam ya təmət ni vu. Mis nday nani ti tabaray tay ti kamam ? Tamal mis təməta ti təŋgaba e kisim ba do eđeđin a ti, tabaray mis ndahaŋ a kəla gatay ya təmət ni vu ti kamam ? ³⁰ Tamal mis təŋgaba e kisim ba do eđeđin a ti, leli ndam *asak ni məgəskabu ti mis təgri daliya ana leli ahəcakiyu ŋgir-ŋgir ka məmətani kəlavad ti kamam ? ³¹ Bəza ga mmawa goro ni, kəlavad nagraŋ daliya, nahəcakiyu ŋgir-ŋgir ka məmətani. Ere ya nəhi ana kəli ni ti jiri eđeđin : adafaki ti, nəbu nəmərvu azuhva kəli adaba kigəma akaba Bay geli Yezu Krist a akada mis bəlaŋana ni. ³² E Efez ti nəkadva akada ge mis ya ti akadvu akaba

---

* 15:27 Limis 8.7.

zlam ge gili ya tagray cuday na ni. Nàkadkivu ka zlam ga duniya ndo ; tamal nàkadkivu ka zlam ga duniya ti akal azuaya mam ? Tamal mis tàmèta ti tàngaba e kisim ba do ededīn a ti, akal hojo mæzumum zlam zlam geli akaba misum zlam zlam geli, adaba kama kama ti aməmætum. †

³³ Bəza ga mmawa goro ni, kàgosum ahàr gekūli ba : tamal lekūlum mis sulumani mæk kasawadumkabu kəlavad akaba ndam cuday ti, lekūlum day kīgum cudayani akada gatay ni.

³⁴ Jalum ahàr lala, kàgudarum zlam akada ga ndam seteni ni ba. Nəhi ana kəli nahəma, mis ndahan təbu e kidīn gekūli bu təsər Melefit do. Nəhi ana kəli nahkay ti nawayay ti nəbəkī mimili ke kəli.

Ka ya ti amanɓaba e kisim ba ni ti vu geli ni amanja ahəmamam ?

³⁵ Bi maslaɓa adəm ahkado : « Mis àmèta ti amanɓaba e kisim ba ti ahəmamam ? Ka ya ti atanɓaba ti vu gatay ni atanja ahəmamam ? »

³⁶ Nak gani ya kihindi nahkay ni ti nak moru do aw ? Kizligia hilfi ga zlam gayak a ti vu gani ezi day kwa ti eri gani ni afətaya do aw ? ³⁷ Hilfi ga zlam ya kizligi nani ti aday gani ya adək ni do. Kizligi ti wur gani ciliɓ ; bi kizligi bəza ga *alkama ahkay do ni bəza ga zlam ndahan ni. ³⁸ Kizligia nahkay ti Melefit afətaya naɓ a, adək aday gani. Nahkay aday nani amanjəhad akada ge Melefit ya awayay ni. Wur ga zlam weley weley do dek Melefit afətaya ti, aday gani gərgəri akaba aday ga zlam ndahan ya təfətaya ni dek.

---

† 15:32 Mənjay Izayi 22.13.

³⁹ Zlam ndahan̄ ya àna sifa ni day nahkay : ku zlam àna sifa weley weley do ðek ti, vu gani gərgəri akaba vu ga zlam àna sifa ndahan̄ ni ðek. Nahkay ti mis hihiriken̄i, zlam ya àna asak fadani ni, eđiđin̄ akaba kilif ti vu gatayani ðek gərgəri.

⁴⁰ Zlam təbu a huđ melefít bu akada ya təbu ka had̄ ni. Ay mazavu ga zlam ya a huđ melefít bu ni gərgəri akaba mazavu ga zlam ya ka had̄ ni, mazavu ga zlam ya ka had̄ ni day gərgəri akaba mazavu ga zlam ya a huđ melefít bu ni. ⁴¹ Nahkay day fat, kiyi akaba boŋgur təsladay gərgəri. Ku boŋgur e kidin̄ gatay gatayani bu day təsladay gərgəri.

⁴² Ka ya ti mis atəngaba e kisim ba ni day amagruvu nahkay. Nəđəm nahəma, tilia mis a ti emiziviyu e evid̄ vu, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba ni ti, àna vu məweni ya èzi do ni. ⁴³ Tili mis ti vu gayan̄ ni zlam masakani, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba nahəma, vu gayan̄ ni àbəlay, egi eri. Tili mis ti vu gayan̄ ni njəda àfəŋ bi, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba nahəma, vu gayan̄ ni njəda àfəŋ dal-dal. ⁴⁴ Tili mis ti vu gayan̄ ni zlam ga duniya, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba ni ti vu gayan̄ ni *Məsuf Njəlatani aməvi. Vu təbu gərgəri cə : məsəra vu ga duniya àbu ; nahkay ahàr àđəm məsər vu ya Məsuf Njəlatani avi ana mis ni day àbu. ⁴⁵ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefít bu : « Adam mis ye enjenjeni ni ti vu gayan̄ ni ga duniya, Melefít àvia sifa. † » Adam ya àra kələŋ a ni ti nan̄ *Krist ; avi sifa məweni ana mis àna njəda ga Məsuf gayan̄. ⁴⁶ Nahkay vu ge mis ye enji ni ti nani ya Məsuf Njəlatani avi ni do, nani

---

† 15:45 Mənjəkiani 2.7.

vu ga duniya. Vu ya ti Məsuf Njəlatani avi ni ti ara kələŋ ga vu ga duniya na. ⁴⁷ Mis ye enjenjeni ni ti ga duniya, Melefit àgraya naŋ àna hađ a. Mis ya kələŋ ni ti àsləkabiya e melefit ba. ⁴⁸ Nahkay zla nahəma, ndam ga *duniya ti nday akada ga bay ya ti Melefit àgraya naŋ àna hađ ga duniya ni. Nday ya ti a huđ melefit bu ni ti ni nday akada Bay ya àsləkabiya a huđ Melefit ba ni. ⁴⁹ Nahkay day, nihi ti leli đek akada bay ya Melefit àgraya naŋ àna hađ ga duniya ni. Ay kama ti leli đek amanja akada ga Bay ya àsləkabiya a huđ melefit ba ni.

⁵⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi ana kəli nahəma, mis əsliki məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu àna aslu ga vu ga duniya ni do, adaba zlam ya ezi ni tənjuhəđkabu akaba zlam ya əzi đay-đay do ni koksah.

⁵¹ Cəm day, nawayay nəhi ma maŋgahani ya Melefit àhu ni ana kəli : mis ndahaŋ e kiđŋ geli bu atəmət do, ay leli ya məbu àna sifa ni akaba ndam geli ya təmətəni, leli đek Melefit aməmbat vu geli ni nahaŋ. ⁵² Ka sarta gani nani ti etivi mezlelim, kələŋ gani etivi va do, mək Melefit aməmbat leli đek. Aməmbat leli ti ke weceweceni aməpəski do, akada ge mis ya ekiđicey eri kiđic ni. Ka ya ti tivia mezlelim na ti nday ya təmət ni ataŋgaba e kisim ba àna vu ya əzi đay-đay va do na ; leli ya məbu àna sifa ni day Melefit aməmbat vu geli ni emizi đay-đay do. ⁵³ Nahkay ti ahər əđəm vu ya ezi ni egi vu ya ti əzi đay-đay do ni, mis ya amət ni egi mis ya ti àmət đay-đay do ni kwa. ⁵⁴ Ka ya ti vu ya ezi ni əgia vu ya ti əzi đay-đay do na, mis ya amət ni əgia mis ya ti àmət đay-đay do na ti, pakama ya àbu məbəkiani

a Wakita ge Melefit bu ni amagravu. Pakama gani nani nahkay hi :

« Kisim àbi va bi, Melefit èjina nan a. §

⁵⁵ Kisim nak hi ti njəda gayak àbi ga mabazl mis va bi zla,

zlam ahar gayak ya kəgri daliya ana mis àna nan ti təmət ni ti àbi va bi zla.* »

⁵⁶ Zlam ahar ge kisim ya abazl mis àna nan ni ti zlam magudarani gatay. Zlam ya avi njəda ana zlam magudarani ge mis ti təmət àna nan ni ti, Melefit àna *Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni àdəm maslaŋa ya agudar zlam ni si amət kwa ni. ⁵⁷ Ay leli ti mēyefiŋa kè kisim azuhva təwi ga Bay geli Yezu Krist ya àgray na. Məgrumi səsı ana Melefit dal-dal azuhva nani !

⁵⁸ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli. Nəhi ana kəli nahəma, zum njəda, kəmətəbum ba, grumoru təwi ga Bay geli kəlavad, kəmbrənum ba. Grum nahkay adaba kəsəruma ere ye ti kəgrumi ana Bay geli ni ti masakani do, akəngətum zlam azuhva nani palam.

16

Singu ya tajamkabu ga məjənaki ndam ge Melefit ya a Zerəzalem ni

¹ Nihi ti nəhi ma ana kəli àki ka singu ya kəjamumi ana ndam ge Melefit ya a kəsa ndahan bu ni. Nədəm nahəma, ahàr àdəm kəgrum akada ya nəhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu ka had Galasi təgray ni. ² Nahkay kəla vad ga ladi ti ahàr àdəm ku way way do singu ya aŋgət ni mādafəŋa ;

---

§ 15:54 Izayi 25.8. * 15:55 Oze 13.14.

àdafəŋa ti mâfəkad siŋgu gani a magam afa gani tera. Tamal kəgruma nahkay ti, ka ya ti eninjua ni ti anəhi ana kəli jamum va do, anədi ahàr ana siŋgu majamvani àndava. ³ Dumaba mis ga məhəloru siŋgu gani a Zeruzalem a daya. Eninjua afa gekəli a ti anəbiki wakita ana ndam Zeruzalem ga mədəfiki ndam gekəli ya kədumaba ni ana tay, mək anəsləroru nday gani nani, atəhəloru siŋgu ni akaba wakita ni eslini. ⁴ Tamal ti agəski nu nuani day nakoru a Zeruzalem ti amorukaboru akaba tay ka ahar bəlan.

Sawaday ga Pol ya amasawadoru ni

⁵ Anoru afa gekəli, ay wudaka nakoru nahəma, nawayay nəmənjiyu ndam geli ya təbu ka had Mesedəweŋ ni day. Ka ya ti anasləka e Mesedəweŋ a ni ti ⁶ anoru afa gekəli cə nəpəsiyu gəzit, cə anəzumiyu ahar kusi afa gekəli ti nəsərkaba faŋ do. Tamal nòru nəpəsa afa gekəli a nahkay ti, ka ya ti anasləka ni ti akəjənumki nu àna zlam ga moroni àna naŋ kama. ⁷ Eninjua afa gekəli a sak bəlan ti nəwayay moru masləkana həya do. Tamal Melefit àvua divi a ti anəpəsiyu dal-dal.

⁸ Ay ku tamal anoru nəŋgu ni, nihi ni ti nawayay manjəhadani ahalay e Efez duk abivoru ana vad ga wuməri ge *Peŋtikwet, ⁹ adaba ahalay ti Melefit àvua divi sulumana ga magray təwi gədəkana ; ndam ezir goro təbu kay daya.

¹⁰ Tamal Timote ènjua afa gekəli a nahəma, gəsumkabá naŋ a lala, ti ahàr àhəli ba. Naŋ day naŋ àbu agri təwi ana Bay geli akada goro ni, ¹¹ nahkay ti maslaŋa ànjak naŋ ba. Jənumki naŋ ti mîcikbiyu afa gekəli, mára afa goro àna sulumana,

adaba nu nàbu najəgay nan, najəgay bəza ga mən geli ndahan ni daya.

¹² Nihi ti nəzlapaki ka Apolos wur ga mən geli ni. Sak ehimeya nəhia ma ga moroni afa gekəli a akaba bəza ga mən geli ndahan na, ay nihi ti àcuhway moroni fan do ferera. Apolos aməngəta ahar a day kwa ti amoru.

Pol endeveriŋ pakama gayan

¹³ Nədam nahəma, njəhadum eri, fumki ahàr ka Yezu lala, kəmbərənum ba, angwaz àwər kəli ba, kumva njan-njan. ¹⁴Ere ye ti kəgrum ni dek ti grum àna mawayavani.

¹⁵ Kəsəruma Istefanas akaba ndam ga ahay gayan a ; təfəki ahàr ka Yezu enjenjeni ka had Eseyi ni ti nday. Nday gani tagray təwi ga məjanaki ndam ge Melefit kəlavad. Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa goro ni, nahəngalay kəli ¹⁶ ti kícəmiki ma ana mis akada nday nani. Cəmiki ma ana ndam ya təbu tagrakabu təwi akaba tay, təmbərən do ni dek daya.

¹⁷ Nu nàbu nəmərnu dal-dal, adaba Istefanas, Fertinetəs akaba Eseyikəs tàra, nday təbu akaba nu. Nday təbu akaba nu ti kala lekələm dek kəbum akaba nu. ¹⁸ Nday gani təhəngruva məbərnuv a, təhəngriva ana kəli a daya. Nahkay ti səruma mis akada nday hini ti tislia mis a, zləbum tay.

¹⁹ Ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsə gərgərani bu ya ka had Azi ni təgria sa ana kəli a. Ata Ekiles nday ata Prisil akaba ndam ge Krist ya *təcakalavu a ahay bu afa gatay ni təgria sa ana kəli a dal-dal àna slimi ga Bay geli a. ²⁰ Bəza ga mən geli ya ahalay ni dek təgria sa ana kəli a.

Grumvu sa e kidin gekali bu lala, akada ga ndam ge Melefit ya tagravu sa ni.

²¹ Nu Pol nagri sa ana kali bilegeni, nu nuani nabaki ma hini ana ahar goro.

²² Maslana ya awayay Bay geli do ni ti, Melefit metikwesla nan a. Maranata ! *

²³ Bay geli Yezu magri sulum gayan ana kali ti.

²⁴ Lekulum dek nawayay kali, adaba leli mabu akaba Yezu Krist akada mis ban.

---

* **16:22** « Maranata » ti awayay adamvaba « Bay geli, ra ! »

Ma M^hweni Sulumani ge Melefit New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

7fea74f6-4ba4-5a54-a7cf-a6c88fbc1968